

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΒ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ, 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1945

ΑΡΙΘ. 1-2

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῆς Διευθύνσεως, Τὸ πνεῦμα τοῦ ὀλέθρου. Ὁ Ἐθαγγελισμός.—Ὁ ἑορτασμός τῆς 25ης Μαρτίου.—Ἀνάθεσις τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Διμασκητόν.—Τὸ Διάγγελμα τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀντιβασιλέως.—Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Ἀθηνῶν: Τῆς Δοξολογίας Τοπικῆς Διάταξις καὶ ὁ λόγος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.—Ὁ λόγος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κατὰ τὴν ἐπιτῆ ἀφίξει τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως Ἀξολογίαν.—Δ. Σ. Μισιλανοῦ, Ἡ εὐθύνη ὅλων μας.—Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ρωσικοῦ Πτριάρχου.—Παρατηρήσεων Στέλλη: Ἡ «Ἐκκλησία».—Ἐθαγγελισμός καὶ Ὁρθοδοξία.—Ὁ συναγεμρός.—Σπουδαία συμβολή.—Πῶς προσεῦχονται.—Τι θὰ ἦτο;—Χρονικά.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΟΛΕΘΡΟΥ

Ἡ «Ἐκκλησία» τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου ἐπανεκδίδεται, ἀφοῦ ὑπέστη καὶ αὕτη τοὺς ἀναποφεύκτους τραυματισμοὺς τοῦ πνεύματος τοῦ ὀλέθρου, τὸ ὁποῖον, ἐξαπολυθὲν ἀκάθεκτον πρὸ πενταετίας ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, μοιραίως περιέλαβε καὶ τὴν ἰδικὴν μας χώραν.

Μετὰ τὴν συμφορὰν, τὴν ὁποίαν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁ μόλις πρὸ εἰκοσαετίας τετραμισθαῖς μέγας ἐκείνος πόλεμος, οἱ τόσον ἐξ αὐτοῦ δεινῶς πληγέντες λαοί, μελαγχολικοὶ θεωροὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ὁμαδικῆς παραφροσύνης, ἐνόμισαν ὅτι τὸ ἀπ' αὐτῆς ὀδυνηρὸν μάθημα θὰ ἐσυνέειζε τόσον τὸν κόσμον, ὥστε νὰ ἀποτρέπωνται ἐφεξῆς αἱ τόσον ὀλέθριοι δι' αὐτὸν δοκιμασίαι. Ἀλλὰ πολὺ πρὶν ἢ συντελεσθῆ ἢ ἐπανόρθωσις τῶν συντριμμάτων καὶ ἀποκατασταθῆ ὁ χαλασθεὶς ρυθμὸς τῆς ζωῆς, νέα θύελλα, ἀπείρως ὀρμητικωτέρα καὶ καταστρεπτικωτέρα, ἐξεργάγη ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ κακοῦ ἀνά σύμπασαν τὴν ὑδρόγειον, εἰς τὸν στρόβιλόν τῆς περιδινησασα ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων τοῦ πλανήτου μας τοὺς λαοὺς. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἢ ἐξόρμησις τοῦ πνεύματος τοῦ ὀλέθρου προῆλθεν ἀπὸ τὴν χώραν ἐκείνην, ὅπου ἢ διανοητικὴ ἀνθησις ἐσημείωσε μεγάλας κατὰ καιροὺς εἰς σοφίαν πτήσεις, τινὲς τῶν ὁποίων ἀπετέλεσαν σημαντικοὺς

σταθμοὺς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ.

Δυστυχῶς ἢ μονομερῆς τοῦ πνεύματος καλλιέργεια, ὅταν δὲν ἔχη τὰς ρίζας τῆς ἐν τῷ ἀγαθῷ καὶ, ἐπομένως, δὲν τρέφεται ἀπὸ τοὺς χυμοὺς τῆς θρησκείας τοῦ Θεανθρώπου, ἀξάνεται εἰς σύνεσιν πονηρὰν καὶ μεταβάλλεται εἰς ὄργανον τῶν κακῶν τοῦ ἀνθρώπου ῥοπῶν. Οὕτω, ἀντὶ νὰ ἀναδειχθῆ εἰς παράγοντα τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, ἀπεργάζεται τοὺς ἀνθρώπους «σοφοὺς εἰς τὸ κακοποιῆσαι», ὡς «μὴ γινώσκοντας τοῦ ποιῆσαι τὸ καλόν», κατὰ τὸν προφήτην Ἰερεμίαν. Ὅταν οἱ ἀρχαῖοι αἰγύπτιοι, πέρσαι καὶ ἀσσύριοι κατεσκευάζον εἰδῶλα μὲ κορμὸν θηρίου φέροντος κεφαλὴν ἀνθρωπίνην, ἐξέφραζον ἓνα βαθὺν φιλοσοφικὸν καὶ θρησκευτικὸν στοχασμόν. Εἰθισμένοι νὰ σκέπτονται οὐχὶ δι' ἀφρημένων ἰδεῶν, ἀλλὰ διὰ συγκεκριμένων εἰκόνων, εἰς τὰς μυθικὰς τῶν Σφίγγας ἐπεδίωκον νὰ ἐκφράζον τὸ αἰώνιον τῆς ἀνθρωπότητος αἴνιγμα, τὸ αἴνιγμα τῆς συγκράσεως τοῦ κτήνους, τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θηριώδους στοιχείου, μὲ τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις· ἄλλαις λέξεσιν, ἤθελον νὰ διαδηλώσουν ὅτι ἢ ἀνθρωπότης ὡς μᾶζα δὲν ἐξ ἡ ν θ ρ ω π ἰ σ θ η ἀκόμη, ὅτι τὸ αὐστηρῶς ἀνθρώπινον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸ παρὸν εἶνε μόνη ἢ κεφαλὴ, ἢ ἰκανότης τῆς διανοήσεως· ὡς πρὸς τὰς ἄλλας του ὅμως ἐκδηλώσεις ὁ ἀνθρώπος ἀπομένει κτήνος, ὡς ὑπὸ μόνων τῶν κτηνωδῶν ἐνστίκτων χειραγωγούμενος κατὰ τὰ λοιπά.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα ἐνεφάνιζεν ἢ Γερμανία κατ' ἐξοχὴν, καὶ πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν ἀπ' αὐτῆς καὶ πάλιν προκληθέντα καὶ συνεχιζόμενον ἔτι οἰκουμηνικὸν πόλεμον. Ἐπεστρατεύθη ὅλη ἢ δύναμις τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος εἰς τὴν ὑψίστην του ἔντασιν πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὑπερφιάλων ἐπιδιώξεων· ὅλη ἢ ἀγωνία τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης ἐξεύχθη εἰς τὸ ἄρμα τοῦ γερμανικοῦ

ιμπεριαλισμοῦ· ἡ Φυσικὴ καὶ ἡ Χημεία καὶ σύμπασα τῆς Μηχανοκρατίας ἡ τεχνικὴ ἐνέσπειραν τὸν ὄλεθρον πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις· ἐντεῦθεν δ' ἐπῆλθεν ἀναστάτῳσις ἀνὰ σύμπασαν τὴν ὑδρόγειον πρωτοφανῆς εἰς τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας τὰ χρονικά. Ὁ ὅλος ὁ κόσμος μετεβλήθη εἰς ἀπέραντον ἀποκαλυπτικὸν Ἀρμαγεδῶνα ὑπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς τῶν γερμανῶν βαρβαρότητος με ἀνταξίαν οὐραγὸν τὴν θρασειαν καὶ ἀναίσχυντον ἰταλικὴν πτωχαλαζονείαν· ὡς δ' ἦτο ἐλόμενον, τὴν κακότητα τῆς φαύλης ταύτης δυάδος ἐδοκιμάσαμεν καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν μας αἱ βαρβαραὶ στρατιαί, ἡ μὲν ἀνάνδρως ἐκ τῶν νώτων ἐπιπεσοῦσα, ἡ δὲ φέρουσα τὸ στίγμα μιᾶς ταπεινωτικώτατης ἥττης, περὶ τοῦ ὀνειδύου τῆς ὁποίας τὰ βορειοηπειρωτικά καὶ τὰ ἀλβανικά ἐδάφη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας θὰ ὀμιλοῦν. Οὐδεμία περιοχὴ τῆς ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέμεινε ἀβεβήλωτος ὑπὸ τῶν εἰσβολῶν· τὴν ἀγροικίαν δὲ αὐτῶν καὶ βαναυσότητα ἐδοκίμασεν, ὡς γνωστόν, καὶ ἡ Ἐκκλησία, τῆς γερμανοκρατίας δ' ἀπότοκος ὑπῆρξε καὶ ἡ τελευταία θλιβερὰ ἐσωτερικὴ ἡμῶν περιπέτεια, ἣτις συνετάραξε σύμπαν τὸ ἑλληνικόν.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ κακουργίαι τοῦ πνεύματος τοῦ ὀλέθρου, τοῦ ὄργανου τούτου κακῆς ψυχῆς καὶ βαρβάρων ἐνστίκτων, καὶ ἀνεκλάλητοι αἱ δοκιμασίαι, τὰς ὁποίας ἐπεσώρευσαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν ἐξαρκοῦν τὰ δάκρυα διὰ νὰ θρηνηθῶσιν τὸ μέγεθος τῆς κατ' αὐτῆς ἐξαπολυθείσης συμφορᾶς· «κὰν τὰ τῶν ποταμῶν ρεύματα δάκρυα γένηται—λέγει ὁ μέγας Βασιλεὺς—ἐκπληρῶσαι τῶν συμβάντων τὸν θρηῖνον οὐκ ἐξαρκέσει». Γνωρίζοντες ὅμως, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ συντελεῖται ἐρήμην τῆς Θείας Προνοίας, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι, ἐφ' ὅσον «καὶ τὸ κολάζειν» ἀποτελεῖ «εἶδος εὐεργεσίας»—κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον—, καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς δοκιμασίας οἱ λαοὶ θὰ ἀντλήσουν μεγάλα διδάγματα, δι' ὧν ἐπανευρίσκειται ἡ εὐθεῖα ὁδός, ἡ ὁδός, εἰς τὴν ὁποίαν ὀδηγεῖ μόνῃ ἢ ἐκ γνησίως χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεωδῶν καὶ αἰσθημάτων ἀντλοῦσα τὴν ζωὴν καὶ τὴν δυνάμιν τῆς σοφίας. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, τῇ χάριτι τοῦ «καὶ ἐξ ἀμηχάνων εὐρίσκοντος πόρους» Κυρίου, ἀνακτῆσας ἤδη τὴν τόσον ποθητὴν

εἰς αὐτὸν ἐλευθερίαν καὶ ἀποκαταστήσας τὴν ἀναγκαίαν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ σύμπνοιαν, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, θὰ ἀνακτῆσῃ τὸ σφρίγος τοῦ ἐν χρηστότητι δημιουργικοῦ πνεύματος καὶ θὰ ἰκανωθῇ οὕτω νὰ βαδίξῃ ἀπαρατρέπτως τὴν ἔκπαλαι γνῶριμον εἰς αὐτὸν ταύτην ὁδὸν τοῦ Χριστοῦ.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

Ἴδου μία λέξις, ποὺ κατέχει μίαν μοναδικὴν θέσιν εἰς τοὺς νεολογισμοὺς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἄγνωστος εἰς τὸν προχριστιανικὸν κόσμον ὁ νεολογισμὸς οὗτος, εἰτέθη ὡς ἡ πρώτη ἀφετηρία τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας, ὡς ἐκφραζῶν ἐν μοναδικῶν ἱστορικῶν γεγονότων, σημειοῦν μίαν κρίσιμον λήξιν καὶ μίαν πρωτοφανῆ ἀρχὴν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πλανήτου μας. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Παρθένου Μαρίας ληγεῖ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀρχίζει ἡ Καινὴ Διαθήκη. Ὁ Εὐαγγελισμὸς ὑψώθη ὡς φάρος εἰς τὸ μεταίχμιον δύο ἱστοριῶν, ἐξακοντίζων τὸ φῶς του καὶ εἰς τὸ παρελθόν καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον μόνον δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται ἡ κατανόησις τοῦ πρώτου καὶ διαγινώσκειται ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ ἔννοια τοῦ δευτέρου. Ὁ Εὐαγγελισμὸς ἐσημείωσε τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὁ ὁποῖος ἀπητήθη πρὸς προπαρασκευὴν τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὸ μέγα γεγονός τῆς ἀπελευθέρωσως ἀπὸ τὴν εἰς τὴν ἁμαρτίαν δουλείαν εἰς πλήρωσιν τῆς περὶ ἀπολυτρώσεως δοθείσης πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους θείας ἐπαγγελίας.

Τὴν ἀπολύτρωσιν ἐπραγματοποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως του. Πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ του ἔργου ὁ Θεὸς-Υἱὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον «γυμνῇ τῇ θεότητι», ἀλλ' ἔπρεπε νὰ περιβληθῇ σάρκα, τὸ μὲν διότι, ἂν τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀναληφθεῖσαν μορφήν δούλου δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀνεχθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, πῶς θὰ ἠδύναντο νὰ ἴδουν γυμνὴν τὴν θεότητά του· τὸ δέ, ὅπως λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «ἵνα βλεπόμενος διδάξῃ, διδάξας δέ, πρὸς τὸ μὴ βλεπόμενον χειραγωγῆσῃ». Ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν τὸν ὀφθαλμὸν ἀξιόπιστότερον τῆς ἀκοῆς καὶ ἀμφιβάλλουν δι' ὅ,τι δὲν βλέπουν, ὁ Υἱὸς

τοῦ Θεοῦ κατὰ συγκατάβασιν ἠθέλησε νὰ ἐνσαρκωθῆ δια νὰ καταστῆ ὄρατος καὶ νὰ ἀποκλεισθῆ τοιουτοτρόπως πᾶσα περὶ αὐτοῦ ἀμφισβήτησις. Οὐ ὡ, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς δὲν ἐθεώρησεν ἀνάρμοστον τὸ νὰ φορέσῃ τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ ἔργον, ἐξ ἄλλου διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τὸ πλάσμα του ἐκαρποῦτο δόξαν, ἐνδύμα τοῦ τεχνίτου γενόμενον. Ἀλλά διὰ νὰ ἐνανθρωπήσῃ, ἔπρεπε νὰ ὑποστῆ ἀνθρώπινον τόκον· δεσπότης ὅμως τῆς φύσεως ὧν, εἰσήγαγε ξένον συλλήψεως καὶ γεννήσεως τρόπον, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι, καὶ ἄνθρωπος γενόμενος, δὲν γεννᾶται ὡς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς Θεός. Ἐντεῦθεν ἢ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ὑπερφυῆς σύλληψις τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ ἢ ἐξ αὐτῆς ἀπειρανδρος γέννησις τοῦ «Υἱοῦ τοῦ Ὑψίστου», ἀζημίμου διαφυλαχθείσης τῆς παρθενίας τῆς.

Πολλὰ παρῆλθον χιλιετηρίδες ἀπὸ τῆς ἐξορίας τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ παραδείσου μέχρι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Μαρίας, ἑκατομύρια δὲ ἀνθρώπων ἐνεφανίσθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ μέγα διάστημα. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρξαν πολλαὶ μεγάλαι φυσιογνωμίαι, πολλοὶ δίκαιοι, προφῆται διαπρεπεῖς, προάγγελοι τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. Εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐνεφανίσθησαν ἄγγελοι, κομισταὶ θεῶν ἐντολῶν καὶ ὀδηγῶν. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἤκουσεν ἀπὸ ἀγγελικὸν στόμα «Εὐαγγελισμόν», ὁποῖον ἐδέχθη ἢ νεαρὰ Παρθένοσ τῆς Ναζαρετ ἀπὸ τὸν ἄγγελον Γαβριήλ. Πρώτην φωνὴν ἀκούεται ἢ λέξις «κεχαριτωμένη», διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιστῆ ἢ βασιλεία τῆς Χάριτος. Πρώτη δ' ἢ Μαριάμ ἤκουσεν εὐλογίας, ὁποίας ἐπὶ τῇ συναντήσῃ τῆς ἐξεστόμισεν ἢ Ἐλισάβετ, ἀποκαλέσασα αὐτὴν «Μητέρα τοῦ Κυρίου».

Κατέχει, λοιπόν, ἢ Παρθένοσ Μαρία μοναδικὴν θέσιν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, ἀξιοθεῖσα νὰ διακριθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ὡς ἢ μόνη κατάλληλος νὰ ἀποβῆ ἴδιον ὄργανον εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως. Εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς συγκεντροῦται πᾶν ὅ,τι ἀπετέλει τὴν προσδοκίαν τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ παραπεσὸν πλάσμα του. Ὅταν ἐπέστη τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα, εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐκλεκτοῦ του λαοῦ εὐρέθη ἢ ἀξία νὰ τῇ χαρισθῆ τὸ ἀσύλληπτον προνόμιον νὰ καταστῆ

Μήτηρ Ἐκεῖνου, «χωρὶς τοῦ ὁποίου ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν». Ἐν αὐτῇ ἢ ἀνθρωπότησ ἠξιώθη νὰ ἀποβῆ ὃ συνεργάτης τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ μέγα μυστήριον, δι' οὗ ὃ τόσον θαυμαστῶσ δημιουργήσασ τὸν ἄνθρωπον ἔτι θαυμασιότερον τὸν ἀπελύτρωσεν. Ἡ Θεομήτωρ ἵσταται εἰς τὸ ὄριον, πὺν χωρίζει τὸ κτίσμα ἀπὸ τὸν Κτίστην, ὡσ δὲ εἶνε τοῦτο ἀσύλληπτον, ἀπερινόητοσ εἶνε καὶ αὐτή. Εἶνε «ὑψος δυσάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖσ», «βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖσ», διότι κατέστη «τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφεείμ». Φορεὺσ τῆσ ἀγνόητοσ, ἢ πρώτη φανέρωσισ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸ σημεῖον τῆσ ἀπαρχῆσ τῆσ νέασ καὶ ὀριστικῆσ χρονολογήσεωσ τῆσ ἀνθρωπίνησ ἱστορίας, δὲν εἶνε μία τῶν πολλῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων δὲν εἶνε ἀπλῶσ ἢ πρώτη ἐν ἴσοισ, *prima inter pares*. Ἄν ἢ Ἐκκλησίᾳ εἶνε σῶμα Χριστοῦ, ἢ ὑπερευλογημένη Παρθένοσ Μαρία εἶνε ἢ καρδιά τοῦ Χριστοῦ, λέγει ἐκφραστικῶσ ὃ Θεσσαλονίκησ Καβάσιλασ. Δότι εἶνε τὸ κέντρον τῆσ ζωῆσ τοῦ κτίσματος, τὸ σημεῖον τῆσ μεταξὺ τῆσ γῆσ καὶ τοῦ οὐρανοῦ ἐπαφῆσ.

Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἢ ἀνὰ τοὺσ χριστιανικοὺσ αἰῶνασ μεγάλη τῆσ θέσισ ἐν τῇ ποιήσῃ καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ λατρευτικῇ πράξει τῆσ Ἐκκλησίας. Εἶνε γνωστοὶ οἱ περὶ τῆσ Παρθενομήτοροσ στίχοι τοῦ Δάντου, ἢ ὠραία ὠδὴ τοῦ Πετράρκα, ἢ εἰς πεζὸν προσευχῇ τοῦ Καντερβουρίας Ἀνσέλμου, ἀλλ' ἔτι γνωστοτέρα εἶνε εἰς ἡμᾶσ ἢ «Θεοτοκιάσ» τοῦ ἐκ τῶν κληρικῶν μασ μοναδικοῦ λογοτέχνου καὶ ποιητοῦ Κωνστ. Καλλινίκου. Ἀκόμη περισσότερο ἀξιοσημείωτοσ εἶνε ἢ θέσισ τῆσ Παναγίας εἰς τὴν ἱερὰν ὑμνογραφίαν, εὐχολογίαν καὶ εἰκονογραφίαν, ὅπου ἢ χριστιανικῇ ψυχῇ τὴν τοποθετεῖ σχεδὸν ἰσότημον καὶ ἰσοδύναμον πρὸσ τὸν Θεάνθρωπον Υἱὸν τῆσ, ὄθεν καὶ τὸ ἀκουόμενον «ὑπεργία Θεοτόκε σ ὧ σ ο ν ἡμᾶσ». Θὰ ἀναφέρεται εἰς τοὺσ αἰῶνασ ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆσ πίστεωσ, οὐδ' εἶνε δυνατῇ ἢ ἐκφώνησισ του ἀνευ τῆσ εἰδικῆσ μνείας «Μαρίας τῆσ Παρθένοσ».

Ὁ ἱερόσ Ἀμβρόσιοσ, ἐπιχειρῶν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τοιαύτην ἐν τῇ λειτουργικῇ πράξει ἔξαρσιν τῆσ Ἀειπαρθένοσ, εὐρίσκει οἶονεἰ

συνωνυμίαν μεταξύ αὐτῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ὅτι ἡ πρώτη, ὡς ὁ ἄκρος τύπος τῆς ἀσπίλου ἀγνότητος, ἐμφανίζεται φορεὺς τοῦ γνησίου ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος, τοῦ οὐσιώδους στοιχείου τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπῆρξε ν ἐ ο ν διὰ τὴν προχριστιανικὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ Παναγία ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Πόσαι αἱ προσηγορίαι τῆς Παρθένου Μαρίας, πόσον τὸ πλῆθος τῶν εἰκόνων τῆς ὡς προσπάθεια ἐρμηνείας τοῦ βάθους τῆς πολυπλεύρου τῆς ὠραιότητος. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκάστη εἰκὼν τῆς εἶνε «Φανερωμένη», ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι ὁ εἰδικὸς χαρακτήρ ἐκάστης σχεδὸν εἰκόνας τῆς ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς πολυμερείας τῆς θέσεώς τῆς ἐν τῇ χριστιανικῇ συνειδήσει.

Ἄπειρα εἶνε καὶ τὰ «Θεοτόκια», καὶ τὰ ἄλλα τροπάρια καὶ οἱ κανόνες εἰς τὴν Παναγίαν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὑμνογραφίᾳ, ἀφθονοὶ καὶ αἱ εὐχαὶ εἰς τὴν Θεοτόκον, κατανυκτικώταται αἱ εἰς αὐτὴν «Παρακλήσεις», ἀφθονος δὲ ὁ λυρισμὸς τοῦ ἀριστουργήματος ἐκείνου, πού εἶνε γνωστὸν ὡς «Ἀκαθίστος» καὶ ἐτεχνουργήθη ἀκριβῶς εἰς ἐξύμνησιν τοῦ γεγονότος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Οὐδεὶς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ποιήσει ὕμνος δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν Ἀκαθίστον, διὰ τὸν ποιητὴν τοῦ ὁποίου ἡ δεχθεῖσα τὸν Εὐαγγελισμόν Παρθένος εἶνε

Παστὴς ἀσπύρου νυμφεύσεως,
ἡ τάναντία εἰς ταῦτὸ ἀγαθοῦσα,
ἡ παρθενίαν καὶ λοχείαν ζευγνύσα.

Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ μοναδικὸν θαῦμα ἐξηγήσειεν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Παρθένου Μαρίας ὡς ἀφετηρίαν νέας Ἱστορίας, καινῆς κτίσεως καὶ καινῆς ζωῆς.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἐπὶ τῷ πρώτῳ μετὰ τὴν ξένην κατοχὴν εορτασμῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς ἐθνικῆς καλιγγενείας, ἀποφασισθείσης τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματος τῆς Τήνου εἰς Ἀθήνας μεταφορᾶς τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. συνοδικῶν συνέδρων μητροπολιτῶν Ναυπακτίας Γερμανοῦ καὶ Γυθείου-Οἰτύλου Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Γενικοῦ Διευθυνταῦ τῶν Θρησκευμάτων καθηγητοῦ τοῦ Πανεπι-

στημίου κ. Β. Βέλλα μετέβη εἰς Τήνον. Ἡ σεπτὴ εἰκὼν παραληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου-Τήνου κ. Φιλαρέτου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκομίσθη εἰς Πειραιᾶ διὰ τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ «Ναυαρίνον» τῇ 23 Μαρτίου, ἅμα δὲ τῇ πλευρίσει τοῦ πλοίου ἀνῆλθον ἐπ' αὐτοῦ οἱ ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας. ὁ ὑφυπουργὸς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, προσεκύνησαν τὴν εἰκόνα, μεθ' ὅ αὐτὴ μετηνέχθη εἰς τὴν προκουμαίαν, ψαλλομένου τοῦ ἀπολυτικίου τῆς ἐορτῆς «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον» ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ προκουμαίᾳ ἀναμένοντος ἱεροῦ κλήρου, οὗτινος προΐστατο ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως. Ἡ πομπὴ ἐν μέσῳ μυριάδων λαοῦ ἐκινήσασα διηυθύνθη εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, ὁπόθεν δι' ἐκτάκτου ἀμαξοστοιχίας ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας.

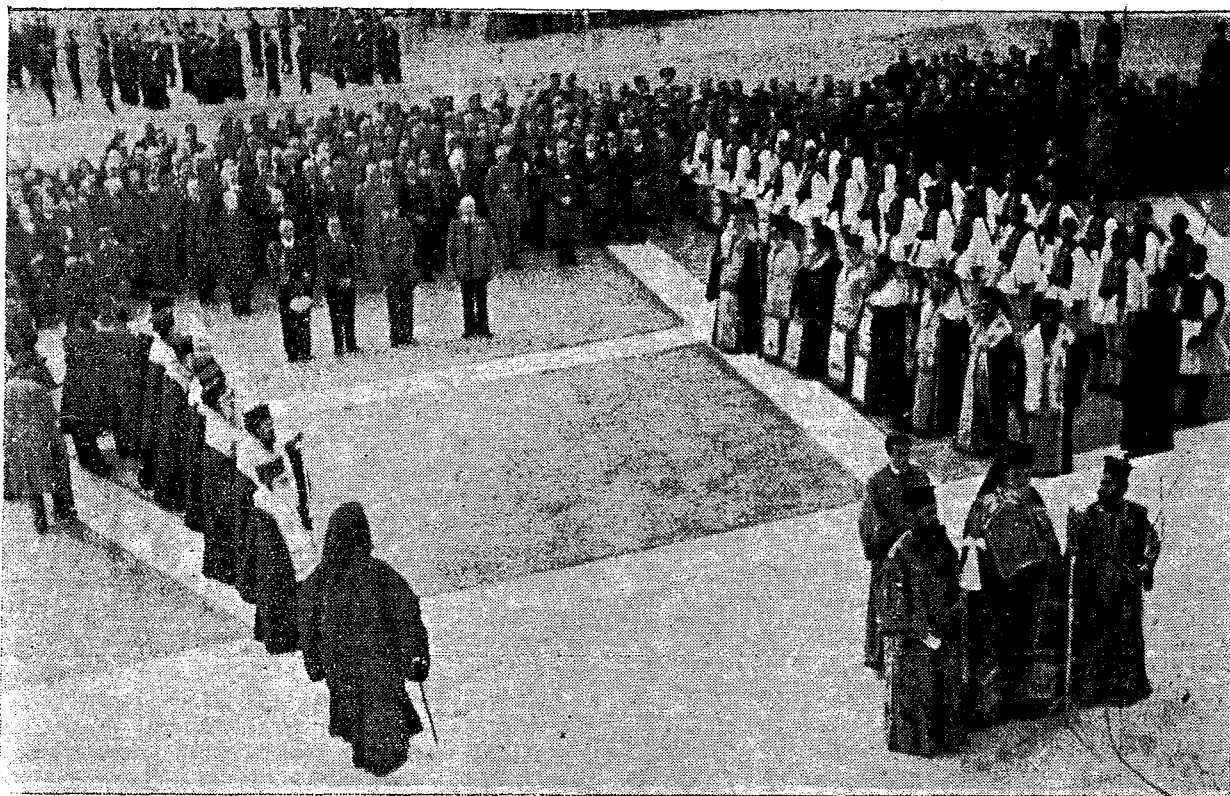
Πρὸς ὑποδοχὴν τῆς ἱερᾶς εἰκόνας προσῆλθον εἰς τὸν σταθμὸν Ὀμοιοῖας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, εἶτα δὲ καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Ἀντιβασιλεὺς, ὅστις, παραλαβὼν τὴν εἰκόνα παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου καὶ ἀσπασθεὶς αὐτὴν, προέτεινε πρὸς ἀσπασμὸν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπισήμους, μεθ' ὅ ἡ πομπὴ διηυθύνθη εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀφανοῦς Στρατιώτου, ἔνθα ἐψάλη δέησις ὑπὲρ τῶν πεσόντων, εἶτα ἡ πομπὴ μετέβη εἰς τὸν καθεδρικὸν ναόν, ἔνθα ἐψάλη ὁ Ἀκαθίστος χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

Αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν ἐπισήμων, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτελέσθη δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου περιστοιχομένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μετ' αὐτὴν δὲ πομπή, ἡγουμένου τοῦ λαβάρου τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὁπερ, κομισθὲν ἐκεῖθεν, ἦτο ἀποτεθειμένον ἐν τῷ ναῷ παρὰ τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, διηυθύνθη εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀφανοῦς Στρατιώτου, ἔνθα πρὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀντιβασιλέως, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ἐγένετο παρελασις τῶν ἀπὸ τῶν περὶ τοὺς στήλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς χώρων ἐκκινούντων τμημάτων.

Αὐθημερὸν ἡ Α. Μ. ὁ Ἀντιβασιλεὺς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὸ ἀκόλουθον Διάγγελμα:

«Εἶναι σήμερον ἡ πρώτη ἐλευθέρᾳ Ἐθνικῇ Ἐορτῇ μετὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῆς ξενικῆς Κατοχῆς. Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἡν ἡμέραν αὐτὴν, αἱ ψυχαὶ ὅλων συνείχοντο ἀπὸ ἀγῶνας, καὶ ἡ δημοσία, ζῶντ' ἐλδῆλωσι, τῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ συνήντα τὴν θειαστικὴν ἐσλὴν τῶν ὁρῶν τοῦ κατακτητοῦ. Σήμερον, εὐτυχῶς, αἱ συνθήκαι εἶναι διαφορετικαί. Ἡ Ἑλλάς ἐπανεκτησε τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐνώπιόν τῆς διανοίγονται νέοι ὀρίζοντες δράσεως.

Καλοῦμεν θῆεν τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν νὰ πανηγυ-

Η ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΝ ΠΑΡΑΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΠΟΜΠΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ—ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΜΗΤΟΡΟΣ.

ρίση μετά πάσης λαμπρότητος τὴν ἐθνικὴν ἐπέτειον. Ἄς προσέλθουν πάντες οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς ναοὺς διὰ νὰ προσευχηθοῦν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ πρώτου τμήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους· ἃς ἐκχυθοῦν εἰς τὰς ὁδοὺς κατὰ φάλαγγας πυκνάς καὶ ἃς διαδηλώσουσιν τὴν χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειάν των, διότι εἶναι κληρονόμοι τοιοῦτων προγόνων· ἃς μεταβοῦν παντοῦ ἔπου ὑπάρχει Ἡρῶν, μνημεῖον, ἀνδριάς, πνευματικὸν κέντρον διὰ νὰ δώσουν τὴν ἐπίσημον διαβεβαίωσιν ὅτι ἀναλαμβάνουσι, ἐνώπιον τῆς Ἱστορίας τὴν εὐθύνην νὰ διαφυλάξουν ἀλώδην τὴν προγονικὴν κληρονομίαν καὶ νὰ τὴν παραδώσουσι ἐπηξημένην εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ἄς ἐξάρουν, τέλος, προσσηκόντως τὸ ἱστορικὸν γεγονός καὶ ἃς στέψουν μετὸν ἀμάραντον τῆς δόξης στέφανον τὴν ἱερὰν μνήμην τῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων τοῦ Γένους.

Εἰς τὴν πανήγυριν αὐτὴν τοῦ Ἔθνους ἃς μετασχουν πάντες ἀνεξαιρέτως, καὶ ὅσοι ἐπέρασαν ἄτρωτοι μέχρι τῆς στιγμῆς τὴν δοκιμασίαν τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς, καὶ ὅσοι ἐπλήρωσαν ἄρῶν τὸν φόρον τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰς κοινὰς θυσίας· καὶ ὁ ἀνάπηρος ἀγωνιστής, καὶ ἡ χήρα τοῦ Ἀλθανομάχου, καὶ τὰ ὄρφανὰ τοῦ μαχητοῦ τῆς ἀφρικανικῆς ἐρήμου, καὶ ὁ πτωχὸς καὶ ὁ ἄστεγος καὶ ὁ πρόσφυξ καὶ ὁ χθεσινὸς δημηρὸς — μετὰ μίαν λέξιν — ὅλοι οἱ Ἕλληνες, συνέχοντες τὰ δάκρυα, καταπνίγοντες τοὺς λυγμοὺς καὶ ἐπιβάλλον-

τες σιγὴν εἰς τὸ πένθος, ἃς ἐκτελέσουσιν τὸ καθήκον των καὶ ἃς μερισθοῦν τὴν πανελληνίον χαρὰν τοῦ ἐορταζομένου γεγονότος.

Εἶναι δὲ ἔντως καθήκον ὑπέρτατον ὁ ἐορτασμός τῆς Ἑθνικῆς Ἑορτῆς καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸσον εὐοίωνου ἐνδείξεως διὰ τὸ μέλλον. Διότι ἡ 25 Μαρτίου δὲν διαιωνίζει μόνον τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὑπερόχου ἐκείνης ἐξορμήσεως τοῦ δούλου Γένους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του· οὔτε συμβολίζει ἀπλῶς τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς γενεᾶς, εἰς τὴν ὅποian ὀφείλομεν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ πρώτου, μικροῦ, ἑδαφικοῦ πυρρήνος τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος. Τὰ πλαίσια τῆς Ἑθνικῆς Ἑορτῆς εἶναι ἀναμφιβόλως πολὺ εὐρύτερα καὶ τὸ ἠθικὸν τῆς νόημα βαθὺ καὶ ἐκτεταμένον. Διότι εἰς τὴν ἐορτὴν αὐτὴν συνενοῦνται καὶ τιμῶνται ἀδιαιρέτως αἱ μοναδικαὶ ἀρεταὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς εἰς τὴν ἀδιάκοπον ἱστορικὴν τῆς συνέχειαν, ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων πνευματικῶν κατακτήσεων μέχρι τῶν προσφάτων θριάμβων τῆς με κεντρικὸν ἄξονα τὴν ἀπαράμιλλον ἐκείνην ἐξέγερσιν τοῦ 1821. Εἶπομεν μέχρι τῶν προσφάτων θριάμβων τῆς. Ὑπὲρ αὐτοὺς δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὸ Ἀλθανικὸν ἔπος καὶ τὰς θυσίας τῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ἀφρικανικὰς ἐρήμους καὶ τὰ ἰταλικὰ πεδία, οὐδὲ τοὺς τολμηροὺς ἀνὰ τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς ἀγῶνας τοῦ ναυτικοῦ μας καὶ τὴν περιφέρῃ δρᾶσιν εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα τῆς ἑλληνικῆς ἀεροπορίας· ἀλλ' ἐννοοῦμεν καὶ ὑπογραμμί-

ζομεν τὴν ψυχικὴν ἀντίστασιν ἐναντι τοῦ κατακτητοῦ ὀλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, μίαν ἀντίστασιν, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζομεν νὰ προέβαλον εἰς τὴν ἑκτασίαν καὶ τόνον ἄλλοι λαοί. Ἐκάστη ἡμέρα τῆς ὑπερτριετοῦς κατοχῆς ἦτο καὶ μία μυστικὴ 25ῃ Μαρτίου διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐκάστη ἑλληνικὴ οἰκογένεια ἐδοκίμασε τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ἔχη καὶ ἓνα γνωστὸν ἢ ἀφανῆ ἥρωα.

Οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, ἀποδυθέντες εἰς τὴν ἄνοιον πάλην ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὴν πίστιν πρὸς τὰ ὑψηλότερα χριστιανικὰ ἰδεώδη, τὰ ἑποῖα συμβολίζει ὁ Κρίνος τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ἐφιλοτιμήθησαν ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν μακρυνῶν προγόνων, οἱ ὁποῖοι, διὰ σκληρῶν μόχθων καὶ ὑπερόχων θυσιῶν, διεμόρφωσαν καὶ παρεφύλαξαν τὸν τελευταῖον ἀνθρώπινον πολιτισμὸν. Τοιοῦτοτρόπως, κατῴρθωσαν νὰ ἐξαρθοῦν εἰς τὸ ὕψος τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν, ἀδύνατοι αὐτοὶ καὶ ὀλίγοι, μίᾳ πανισχύρου τότε Αὐτοκρατορίας, παραδειγματίζοντες, μὲ τὴν σειρὰν των, λαμπρῶς τοὺς μεταγενεστέρους. Ἀλλὰ καὶ οἱ νεκροὶ τῶν μετέπειτα ἐθνικῶν ἐξορμήσεων καὶ οἱ ἀετοὶ τῶν βαλκανικῶν ἀγῶνων καὶ τὰ θύματα τῆς μικρασιατικῆς συμφορᾶς καὶ οἱ ἥρωες τῶν τελευταίων ἐτῶν—ὅλα τὰ γενναῖα τέκνα τῆς μίᾳς, αἰώνιας καὶ ἀδιαιρέτου Ἑλλάδος—εὐρίσκουν σήμερον τὴν δικαίωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν ἐπιγόνων καὶ παρελθόντων, ἅνευ διακοπῆς, εἰς τὴν ἀτελεύτητον λιτανεῖαν τῆς 25ης Μαρτίου. Ἰση δι' ὅλους ἡ τιμὴ καὶ κοινὴ δι' ὅλους ἡ δόξα.

Ἐν τῷ μέσῳ ἔμως τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πανηγυρισμοῦ δὲν δικαιούμεθα ν' ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τὴν σύγχρονον πραγματικότητα. Τιμῶμεν τὸ παρελθὸν διὰ ν' ἀντλήσωμεν ἀπὸ αὐτὸ τὰ ἀναγκαῖα διδάγματα διὰ τὸ μέλλον. Ἐχομεν δὲ πρᾶγματι ἀνάγκην σήμερον, περισσότερο ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ἀπὸ συνθήματα ἡρωϊκά, ἀπὸ πρότυπα ἀνδρῶς ἀρετῆς, ἀπὸ παραδείγματα εὐψυχίας, ἀπὸ παραγγέλματα ὑπερηφάνου ψυχικῆς ἀνατάσεως, διὰ νὰ δυναθώμεν νὰ ἀξιοποιήσωμεν τὰς θυσίας τοῦ Ἔθνους καὶ νὰ τὰς ἐπιβάλωμεν εἰς τὴν παγκόσμιον ἀναγνώρισιν.

Τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἡμέραν εὐαγγελιζόμεθα πρὸς πάντας τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ καλοῦμεν ὅλα τὰ τέκνα τῆς Πατρίδος εἰς συνεργασίαν ἐν πνεύματι ἑμονοίας καὶ ἀγάπης. Καλοῦμεν αὐτὰ νὰ ὑψωθοῦν, εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον τοῦ Ἔθνους, ὑπεράνω τῶν διαφορῶν καὶ ἀντιθέσεων καὶ νὰ ἀπειλοῦν εὐθέως καὶ ἀποφασιστικῶς μόνον πρὸς τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους. Τὸ Ἔθνος ὀλοκλήρον, ἠνωμένον, ἄς ὑποκλιθῆ ἐνώπιον τοῦ λαδάρου τῆς Ἁγίας Λαύρας καὶ ἄς σταθῆ εἰς προσοχὴν ἐμπρὸς εἰς τὴν ὑψηλὴν του κλήσιν. Οἱ ζῶντες ἄς ἀποδώσουν τὰς τιμὰς πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς νεκροὺς τῶν ἐθνικῶν ἀγῶνων καὶ ἡ νέα γενεὰ ἄς προχωρήσῃ εὐσταλῆς, μὲ ρωμαλέον τὸ φρόνημα καὶ ἀναπεπταμένῃ τὴν σημαίαν τῶν ἐθνικῶν δικαίων, πρὸς τὸ μαρτυρικὸν Ἡρῶν τοῦ Ἀγῶνος. Μὲ μίαν δὲ φωνὴν καὶ μίαν ψυχὴν ἄς παράσχωμεν ὅλοι τὴν ἀψευδῆ διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον τῶν προγόνων, καὶ μὲ τὴν δοθήθειαν τοῦ Παν-

αγάθου Θεοῦ καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν κραταιῶν Συμμάχων μας, θ' ἀνοικοδομήσωμεν τὴν Ἑλλάδα μεγάλην εἰς τὰ ὀλοκληρωμένα ὄρια τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, ἰσχυρὰν ἐν τῇ ἑμονοίᾳ καὶ συνεργασίᾳ τῶν τέκνων τῆς, ἐνδοξον εἰς τὴν αἴγλην τῶν πνευματικῶν τῆς κατακτήσεων, λίκνον πανσεβάσμιον τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ, ἐστὶν εὐτὸς ἀνεσπέρου καταυγάζοντος τὴν ἀπέραντον λεωφόρον τοῦ Χρόνου μέχρι τοῦ ἀπωτάτου μέλλοντος.»

Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀμβωνος τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεκινώθη πρὸς τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα Ἀρχιεπισκοπικὴ ἐγκύκλιος, δι' ἣς ἐξήθη ἡ μεγάλη σημασία τῆς διπλῆς ἑορτῆς:

Τέκνα ἐν Κυρίῳ Ἀγαπητά,

«Εὐαγγελίζου γῆ χαρὰν μεγάλην, αἰνεῖτε, οὐρανοί. Θεοῦ τὴν δόξαν.

Θ' ἀντηχήσῃ καὶ πάλιν σήμερον εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ὁ παναρμόνιος αὐτὸς ὕμνος, ἀψευδῆς ἀρραβῶν τῆς θείας εὐδοκίας καὶ κήρυγμα ἐλπίδος καὶ χαρᾶς πρὸς τὸ ἐκπεσὸν ἀνθρώπινον γένος. Καὶ θ' ἀκουσθῆ καὶ πάλιν ἡχώ προφητικῆς ἐπαγγελίας καὶ πρόσταγμα ὑψίστης ψυχικῆς ἀνατάσεως, τὸ σάλπισμα τῆς Ἁγίας Λαύρας πρὸς τὸ δοκιμαζόμενον ἐν δουλείᾳ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Αἱ καρδίαι πάντων τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν θὰ πληρωθοῦν ὑπερτάτης ἀγαλλιάσεως καὶ ἡ σκέψις των, ἐν εὐλαβείᾳ κατανύξει, θὰ ὑψωθῆ πρὸς τὸν ἐξαγγελθέντα σήμερον ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Σωτῆρα, θαυμάσια εὐγνώμων, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτὸν διὰ τὴν ἀπειρον εὐσπλαγγίαν Του πρὸς τὸν Κόσμον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνεξάντλητον ἀγάπην Του πρὸς τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Ἔθνος. Ἐφέτος, μάλιστα, εἶναι φυσικὸν καὶ εὐλογον νὰ αἰσθανθῶμεν ἔτι ζωηρότερον τὴν συγκίνησιν τῶν διπλῶν Ἐλευθερίων, τὰ ὁποῖα ἑορτάζομεν τὴν ἡμέραν αὐτὴν, καὶ νὰ δυναθώμεν νὰ διερμηνεύσωμεν τὰ πληροῦντα ἡμᾶς αἰσθήματα κατὰ τρόπον ἀνάλογον πρὸς τὴν ἱστορικὴν σπουδαιότητα τῆς διπλῆς ἑορτῆς.»

Ἀναπτύξασα δ' εἶτα ἡ Ἐγκύκλιος τὰ καὶ διὰ τοῦ Διαγγέλματος ἐξαγγελθέντα, κατέληξε διὰ τῶν ἑξῆς:

«Ἀπὸ δέκα ἐννέα αἰῶνων τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀγωνίζεται μὲ ἀκατάβλητον σθένος, ὑπὲρ τὴν προστασίαν τοῦ Τιμίτου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Ἀρχῶν τῆς Διδασκαλίας τοῦ Θεοανθρώπου Αὐτρωτοῦ. Εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς πολλὰ ἔπαθε καὶ εἰς πολλὰς ὑπεβλήθη δοκιμασίας. Πάντοτε δὲ μὴ ἐνίκησε, καὶ οἱ ἐχθροὶ του κατησχύνθησαν. Διότι αἱ ἀρχαί, διὰ τὰς ὁποίας ἠγωνίζετο, εἶναι αἰώνια καὶ ἀκατάλυτοι, ὅπως αἰῶνια καὶ ἀκατάλυτα εἶναι τὸ κράτος καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου τὴν ἐν χροίῳ ἐνανθρωπήσιν ἀνήγγειλεν ὁ Ἀρχάγγελος πρὸς τὴν ἄνωμον Παρθένον τῆς Ναζαρέτ καὶ τοῦ Ὁποίου τὰς εὐλογίας ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν φιλότατην Πατρίδα καὶ πάντας ὑμᾶς.»

Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῆ μὲν παραμονῆ τῆς ἑορτῆς παρέστη κατὰ τὸν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἑορτασμὸν αὐτῆς, αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς προσῆλθεν εἰς τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑορτασμὸν.

ΑΝΑΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Μ. ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΝἘν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως (31 Δεκ. 1944
ἀριθ. 40) ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἀριθ. 80 ὁ ἀκόλουθος
Νόμος :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 53 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1944 Ἡμετέραν δῆλωσιν ἔχουσαν εὖτω: Ἡμεῖς Γεώργιος Β΄ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἐξετάσαντες κατὰ θάθος τὴν τρομερὰν κατάστασιν, εἰς ἣν περιέστη ὁ προσφιλεὺς Ἡμῶν λαὸς ἐν μέσῳ περιστάσεων ἀνευ προηγουμένου καὶ ἀνεξελέγκτου, ὄντες δὲ ἀποφασισμένοι νὰ μὴ ἐπιστρέψωμεν εἰς Ἑλλάδα ἐκτός ἐὰν κληθῶμεν δι' ἐλευθέρως καὶ εἰλικρινοῦς ἐκδηλώσεως τῆς ἐθνικῆς θελήσεως, ἔχοντες δὲ πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν νομιμοφροσύνην καὶ ἀρσιώτην ὑμῶν, διορίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν διὰ τῆς παρούσης δηλώσεως Ἀντιβασίλειά κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ἀνάγκης. Κατ' ἀκλουθίαν ἐξουσιοδοτοῦμεν ὑμᾶς καὶ αἰτούμεθα νὰ προσβῆτε εἰς ἅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ γαλήνης καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν. Σὰς ἀνακοινοῦμεν ἐπιπροσθέτως τὴν ἐπιθυμίαν Ἡμῶν ἕως εὐθύς ὡς παρέλθῃ ἡ παρούσα καταιγὶς ἐξασφαλίσθῃ δι' ἐξουὶ δημοκρατικῆς διακυβερνήσεως ἢ ἐλευθέρως ἐκδηλώσεως τῆς θελήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, συντομευομένων εὖτω τῶν δεινῶν τῆς προσφιλοῦς Ἡμῶν πατρίδος, τὰ ὅποια πλήττουσι τὴν καρδίαν μας. Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσχμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον μόνον.

Ἀντιβασίλευς ἐρίζεται συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω
δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Δαμασκηνός.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1944.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Τὰ Μέλη

Ν. ΑΒΡΑΑΜ, Φ. ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ, Π. ΧΑΤΖΗΠΑΝΟΣ, Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΛΥΓ. ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ, Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΡΑΛΛΗΣ, Δ. ΛΟΝΤΟΣ, Κ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ, Θ. ΤΣΑΤΣΟΣ, Π. ΦΙΚΙΡΗΣ, Γ. ΚΑΡΤΑΛΗΣ, Α. ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΗΣ, Κ. ΒΛΑΧΟΘΑΝΑΣΗΣ, Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, Π. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ, Α. ΣΠΑΝΗΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1944

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Ν. ΑΒΡΑΑΜ

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἐν δὲ τῷ φύλλῳ τῆς 1 Ἰαν. 1945 (ἀριθ. 1) τῆς αὐτῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθη τὸ ἐπόμενον Διαγγεῖμα τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀντιβασίλευς:

Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν,

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἐπέτρεψεν ἡμῖν, ὅπως ἐπωμισθῶμεν νέα βαρύτερα καθήκοντα ἔναντι τῆς φιλιότητος Πατρίδος διὰ τῆς ἀναλήψεως τῆς Ἀντιβασίλειας κατὰ τὴν δυσχερεστάτην ταύτην στιγμήν τοῦ ἔθνικοῦ βίου. Ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις εἶναι εἰς πάντας γνωστή. Ἡ ἀδελφοκτόνος σύρραξις συνεχίζεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων διογκοῦται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Αἱ ὕλικαι ζημίαι εἶναι τεράστιαι, ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ἐξηθροῦθη τέλειον, ὁ οἰκονομικὸς ρυθμὸς διεσαλεύθη ριζικῶς, ὁ δὲ ἠθικὸς κλονισμὸς καὶ ἐσωτερικῶς καὶ διεθνῶς περικλείει ἐνδεχόμενα, τὰ ὅποια πρέπει πάση θυσίᾳ ν' ἀντιμετωπισθοῦν ἀποφασιστικῶς.

Ἦδη, ἀναλαβόντες ἐγκρίσει τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τὰ νέα καθήκοντα ἡμῶν, θεωροῦμεν πρώτιστον καθήκον νὰ διακηρύξωμεν, δημοσίᾳ καὶ ἐπισήμως, τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνευ ἀναβολῆς ἀναστηλώσεως τοῦ κύρους τοῦ Κράτους ἔναντι πάντων καὶ τῆς ἀμέσου καταπαύσεως τῆς ἐθνοκτόνου ἀδελφικῆς αἰματοχυσίας. Ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῶν μεγάλων ἀποφάσεων, ἐκφραζομένων εἰς φιλοπάτριδας πράξεις. Ἡ πρόσφατος πείρα κατέδειξε κατὰ τρόπον ἀναντίλεκτον, ὅτι διαπραγματεύσεις καὶ συζητήσεις, διεξαγόμεναι ἐν μέσῳ τεταραγμένης ψυχολογικῆς ἀτμοσφαιρας, δὲν συντελοῦν εἰμὴ εἰς τὴν παράτασιν τῆς ἐπικινδύνου ἐκκρεμότητος. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιμένομεν εἰς τὴν ἐθνικῶς ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου συμφωνίας περὶ διακοπῆς τῶν συγκρούσεων, ὡς ἀναγκαίως ἀπαρχῆς καὶ προῦποθέσεως πρὸς ἐπιτευξὴν τῶν ριζικῶν καὶ σωστικῶν λύσεων, τὰς ὁποίας θὰ μελετήσῃ τάχιστα καὶ θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀνευ δισταγμῶν, ἐφ' ὅλων τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, ἢ σχηματισθησομένη Κυβέρνοσις ἐν ψυχραίμῳ ἐκτιμῆσει πάντων τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων καὶ ἐπὶ τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν συμφερόντων τοῦ Ἐθνικοῦ συνόλου.

Τὸ ἐφ' ἡμῖν διαβεβαίωμεν τὸν λαόν, ὅτι, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, θὰ θέσωμεν πάσας τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀρχῶν τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Δικαιοσύνης, τὰς ὁποίας διεκήρυξεν ἡ Ἁγία ἡμῶν Θρησκεία καὶ αἱ ὁποῖαι, μόναι, δύνανται νὰ στηρίξουν τὸν διασειόμενον Ἐθνικὸν Οἶκον. Πιστεύομεν ἀμεταθέτως, ὅτι μόνον εἰς Κράτος Δικαίου, ἐφαρμόζον, μετ' ἀκραιότητος καὶ ἀκριβείας, τὰς ἀνωτέρω βασικὰς δημοκρατικὰς ἀρχάς, εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη, νὰ ἀπονεμηθῇ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, νὰ παγιωθῇ κοινωνικὴ ἰσορροπία καὶ νὰ ἀπολαύσῃ ὁ λαὸς τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν. Εἰς τοιοῦτον ὅμως Κράτος, εἶναι αὐτονόητον, ὅτι πρέπει ν' ἀποκλειστοῦν οἰαιδῆποτε δυναμικαὶ λύσεις, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ὑπῆρξε πάντοτε ἡ βία καὶ ἡ ἀβθαιρεσία.

Ἐπὶ πλέον δηλοῦμεν, ἀπαξ ἔτι, τὴν βαθεῖαν προσήλωσιν ἡμῶν πρὸς τὰ ἀπαράγραπτα ἱστορικά δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ τὴν ἀκλόνητον ἐμπιστοσύνην ἡμῶν πρὸς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ Ἑλληνοῦ.

Καθ' ἣν στιγμὴν τίθεται εἰς λειτουργίαν ὁ θεσμὸς τῆς Ἀντιβασιλείας πρὸς ἐπίλυσιν τῶν μεγίστων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀναμένουν ἐπειγόντως τὴν λύσιν των ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν Ἑλλήνων, ἀσχέτως πολιτικῶν ἀντιθέσεων καὶ ἰδεολογικῶν διακρίσεων, δικαιούμεθα νὰ ἀξιόωμεν, ὅπως πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἕλληνες ἐκτελέσουν προθύμως καὶ ἀπροφασιστως ὀλοκλήρως τὸ καθήκον των πρὸς τὴν πατρίδα, ἐξαιρούμενοι εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀπαιτήσεων τῶν χαλεπῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας διερχόμεθα. Ὅπως ἰδιαιτέρως ποιούμεθα θερμοτάτην ἐκκλήσιν πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ ἐμνεύσουν τὰς λαϊκὰς μάζας ἵνα συμβάλουν εἰς τὴν ὁμαλότητα δι' ὧν διαθέτουν μέσων, παραμερίζοντες διαφορὰς καὶ μίση καὶ συνεργαζόμενοι εὐλικρινῶς χάριν τοῦ Ἑθνους.

Ἐπὶ πλέον καλοῦμεν, ἐν ὀνόματι τῆς δεινοπαθοῦσης Πατρίδος, τοὺς ἐνόπλους, ὅπως συμφωνήσουν νὰ καταθέσουν πάσαν τὰ ὄπλα καὶ ἐμπιστευθοῦν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν Αὐτῆς τὴν ὀρθήν, δικαίαν καὶ διὰ δημοκρατικῶν μέσων ἐπίλυσιν τῶν ἐπιμάχων ζητημάτων, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον οὐδεὶς δικαιούται νὰ ὑψώνη χεῖρα ἐναντίον τοῦ Κράτους, πρὸ παντὸς μάλιστα, ὅταν τοῦτο εἶναι ἀποφασισμένον νὰ ἐφαρμόσῃ ἀμερολήπτως καὶ ἰσομερῶς ὑγιεῖς πολιτικὰς ἀρχάς.

Αἱ ὥραι εἶναι δραματικά, δύνανται δὲ νὰ ἐπανάγουν βαρυτάτας συνεπειὰς ἐπὶ τῆς τύχης τῆς χώρας. Ὄθεν, ἄς ἐνωθοῦν πάντες μετ' ἡμῶν καὶ περὶ ἡμᾶς ἐν τῇ ἀναληφθείσῃ προσπαθείᾳ διὰ νὰ προχωρήσωμεν, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἁγίας Ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ μετ' ἐκείνην βοήθειαν τῶν μεγάλων φίλων καὶ Συμμάχων ἡμῶν, πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ καλύτερου μέλλοντος τῆς πεφιλημένης Πατρίδος. Εἴθε νὰ εὐδοκήσῃ ὁ Θεός, ὥστε τὸ Νέον Ἔτος νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν βεβαιότητα ἡμερῶν γαλήνης, εὐημερίας, μεγαλείου καὶ δόξης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1944

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ξενικῆς κατοχῆς ἐψάλη Δοξολογία ἐν τῷ καθεδρικοῦ ναοῦ κατὰ τὴν ἀκόλουθον εἰδικὴν Τυπικὴν Διάταξιν:

Διάκονος. Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Μακαριώτατος. Εὐλογητὸς ὁ Θεός.....

Χορός. Ἀμήν. Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου.... Σήμερον τῆς Σωτηρίας.....

Διάκονος. Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Ὑπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης..... Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου..... Ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.....

Ὑπὲρ πλεόντων, ὀδοιπορούντων..... Τῆς Παναγίας Ἀχράντου.....

Μακαριώτατος. Ὅτι πρέπει Σοι πᾶσα....

Χορός. Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς, δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Τὰ καιριώτερον, ἀπαγγελία καὶ ψαλμός.

Ἡ δεξιὰ Σου, Κύριε, δεδόξαται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιὰ Σου χεῖρ, Κύριε, ἐθρασυεν ἐχθρούς καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης Σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους.

— Ἐσωσας ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατήσχυνας.

— Ταλαιπωρία ἐταλαιπωρήθημεν, ἐλογίσθημεν πρόβατα σφαγῆς· μερὶς τοῦ λαοῦ περιεβλήθη σχοινίῳ, οἱ ἀγροὶ ἡμῶν διεμερίσθησαν, οἱ οἴκοι ἠρημώθησαν, ἡμεῖς αὐτοὶ πενυβρίσθημεν.

— Τὸν λαόν Σου, Κύριε, ἐταπεινώσαν καὶ τὴν κληρονομίαν Σου, ἐκάκωσαν.

— Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν, ὅτι ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσει Κύριος. Ἐν τῇ ρομφαίᾳ αὐτῶν οὐκ ἐκληρονόμησαν γῆν καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔστησεν αὐτούς.

— Ἀπόλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἡχοῦ.

— Ἀλαδέξατε τῷ Θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας.

Εἶτα ἡ Α. Μ. εἶπε τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν:

Πρὸς Σέ, Κύριε, τὸν Ἅγιον Θεὸν τοῦ ἐλέους, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, τὸν ἐξαγαγόντα τὸν λαόν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Φαραῶ καὶ ἀποκαταστήσαντα αὐτὸν ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ φόβῳ τῶν ἐντολῶν Σου· τὸν σώζοντα τοὺς πιστεύοντας εἰς Σέ ἐκ δεσμῶν καὶ φυλακῶν καὶ δεινῶν· τὸν βοηθοῦντα τοῖς ἐπιδεομένοις καὶ παραμυθοῦντα τοὺς θλιβομένους καὶ πᾶσχοντας· τὸν σκέποντα, διὰ τῆς δεξιᾶς Σου, τοὺς διωκόμενους· τὸν στηρίζοντα τοὺς κλονουμένους καὶ καθοδηγοῦντα τοὺς ἐν σκότει, σφαλερῷ βήματι, παραπαίοντας· τὸν κηρύσσοντα τῷ κόσμῳ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης καὶ ἐξαγγέλλοντα τοῖς δούλοις τὴν λύτρωσιν ἀπὸ τῆς δουλείας, ἧς τίμημα ἔταξας τὸ αἷμα τοῦ ἀμόμου καὶ Μονογενοῦς Υἱοῦ Σου, Κυρίου δὲ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Πρὸς Σέ τὸν βοηθήσαντα καὶ τῷ εὐσεβεῖ Ἐθνῷ ἡμῶν κατὰ τοὺς χαλεποὺς τούτους καιροὺς τῶν πολλῶν δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων, ἃς χθὲς καὶ πρόωγ ἐν καρτερίᾳ ὑπέστη ἐπ' ἐλπίδι δικαιοσύνης ἀπὸ Σοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ παντεπόπου Πατρός· Πρὸς Σέ, τὸν Θεὸν τῶν οἰκτιρῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης, αἶνον καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπομεν ἐκ βαθέων ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἣν ἔθου ἐν τῇ ἐξουσίᾳ Σου, ἵνα ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐν τῷ Ἁγίῳ Σου Οἴκῳ τούτῳ, συναθρόντες ἡμεῖς πάντες ἐσοτάσωμεν εὐφροσύνῳς τὰ Ἐλευθέρια καί, ἀλλήλοις τὰ πλημμελήματα ἡμῶν συγγαστρύντες, ὁμοθυμῶς προσεγγίξωμεν συμπαιλούσας τὰς καρδίας πρὸς ὕμνον τῆς Σῆς εὐδοκίας.

Ναί, Κύριε, πάρεσμεν ὅδε γόνυ ταπεινὸν κλίνοντες ἐνώπιόν Σου καὶ εὐχαριστίαν ἀναμέλλοντες, ὅτι ἠβουλήθης ἐπιβλέψαι ἐφ' ἡμᾶς καὶ ὁύσασθαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ζόφου τυραννίας, ἀπὸ τῶν περιφανῶς δικαιοσύνης, εἰρήνης δὲ καὶ ὁμόνοιαν τοῖς πᾶσιν ἐπαγ-

γελλόμενος. Καὶ γὰρ ταλαιπωρία ἐταλαιπωρήθημεν, ἐλογίσθημεν πρόβατα σφαγῆς, μερὶς λαοῦ περιεβλήθη σχοινίῳ, οἱ ἄγροί ἡμῶν διεμερίσθησαν, οἱ οἴκοι ἠρημώθησαν, ἡμεῖς πάντες περιυβρίσθημεν. Σὺ ὅμως, ὁ Θεὸς τοῦ Δαυΐδ, ὁ κατευθύνων τὸν λίθον αὐτοῦ κατὰ κεφαλῆς Γολιάθ καὶ Αὐαίου τὴν ἔπαρσιν καθελὼν διὰ τῆς πίστεως Νέστορος, ἠὲ δόκησας κρατῆναι τὴν πίστιν, ἐνισχύσαι δὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἐν ἀλύσει δουλείας χειμαζομένου ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐν ὄνόματι καὶ δι' ἀγάπην Σου καὶ τῶν ἐντολῶν Σου τὰ πάντα προθύμως ὑπομείναντες. Ὅντινα δὲ ποτε φόβος συνέσχε, τοῦτον θάρρει ἐνέπλησας· ὄντινα δὲ κἀμνοντα ἢ ἀλγοῦντα ἢ χειμαζόμενον ἐπέλιπε δύναμις, τούτῳ πνεῦμα καρτερίας ἐνεφύσησας· ὄντινα δὲ πάλιν πάθος τι περιέβαλε, τούτῳ Σὺ στήριγμα καὶ ἀσφαλὲς καταφύγιον, γενόμενος τῷ πεινῶντι ζείδωρον μάνα, τῷ διψῶντι εὐποτον νᾶμα, τῷ πενθοῦντι λυσίπονον βάλσαμον, τῷ ριγῶντι εὐφορον θάλπος, τῷ καιομένῳ ἀπαλὴ δρόσος, τῷ νοσοῦντι παραστάτης ἰατρός, τῷ κρατουμένῳ ἄγγελος φύλαξ, τῷ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀόρατος σύγκελλος, τῷ θνήσκοντι εὐθανασίας δοτῆς, τοῖς ὀρφανοῖς προστατής, τοῖς πᾶσιν ἐν θλίψει βοηθός.

Καὶ νῦν, ὅτε, συνάρσει Σοῦ καὶ εὐδοκίᾳ, τὰ παθήματα ἡμῶν τέλος ἔλαβε καὶ ὁ ἥλιος τῆς Ἐλευθερίας ἀνέφελος ἀνέτειλε, πάλιν, τὰ σκόπη διασκεδάζων καὶ ἀκτίνας τηλαυγεί· διασχέων ἐπὶ πᾶν τὸ ἑλληνικόν, προσερχόμεθ' ἄνοι, τῷ Δεσπότη τῶν πάντων, ταπεινῶς δεόμενοι δέξασθαι τὴν εὐχαριστίαν ταύτην, ἣν σήμερον εὐλαβῶς ἐκ καρδίας ἐγγνώμονος ἀνατείνομεν. Καὶ γὰρ οἱ ἔχθροί ἐν τῇ ὁμοφασίᾳ αὐτῶν οὐκ ἐκληρονόμησαν γῆν καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς. Ὅτι τὸν λαόν Του Κυρίου διεφύλαξεν ἐκ τῶν θλιβόντων αὐτὸν καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν κατήσχυνε. Ἰκετεύομεν γοῦν, ὅπως ἐπιδαψιλεύσης εἰς τὸν αἰῶνα τὴν θέϊον Σου χάριν τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν Ἔθνει, εἰρήνην τῷ σύμπαντι κόσμῳ δωρούμενος, ἀγάπην δ' ἐν ἀνθρώποις στηρίζων καὶ ἁμοφροσύνην μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων χαρίζομενος, βάθρον ἀρραγῆς τοῦ ἐθνικοῦ Οἴκου, ἀρετῆς συμπάρεδρον, εὐπραγίας δὲ ρίζαν ἀγλαόκαρπον, εἰς τὸ πληρῶσαι τὰς ἐντολάς Σου, δικαιοῦσαι τὰς θυσίας καὶ τὰ δεινὰ τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων, μέγα δὲ τοῦτο ἀναδειξάι αὐθις καὶ κλεινὸν κατενώπιον πάντων λαῶν Σου. Ἀμήν.

Χορός.— Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε... (Μετὰ τῶν ἀκρολούθων στίχων ἀπαγγελλομένων):

— Εὐλογεῖτε ἄγγελοι Κυρίου καὶ χοροὶ δικαίων καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ ἄστρα τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε γῆ καὶ ὕδωρ καὶ βουνοὶ καὶ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα ἐν αὐτοῖς τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε πηγαὶ καὶ θάλασσα καὶ ποταμοὶ καὶ πᾶσα ἐνυδρὸς φύσις τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε αἰθέρες καὶ φῶς καὶ νεφέλαι καὶ ἀστραπαὶ καὶ ὑετοὶ καὶ πετεινὰ τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε Ἡρώων νεκρῶν σκιαί καὶ ζώντων πλήθη καὶ θυμάτων μυριάδες καὶ τάφων στίχοι καὶ θλιβομένων ἔσομοί, ἐν δάκρυσιν ἀγαλλιάσεως τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε βουνῶν ἤχοι καὶ πεδιάδων καλλίνικοι

δάφναι καὶ πόντου αὔραι καὶ ἄερος ἐλεύθεροι πνοαὶ τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε ἑλευθιρωτῶν τροπαιοῦχοι φάλαγγες καὶ ὄπλων κλαγγή, καὶ νίκης σάλπιγγες καὶ δόξης παιᾶνες τὸν Κύριον.

— Εὐλογεῖτε οἴκοι Θεοῦ καὶ κώδωνες εὐλιμοὶ καὶ κvanoλεύων ριπαὶ καὶ δούλων ἀδουλώτων ἀπελεύθερον σύστημα ὕμνοις καὶ εὐχαριστίαις τὸν Κύριον.

— Κύριε ὁ Θεός, κράτυνον τὸ Ἔθνος ἡμῶν, τὰς ἀκάνθας τοῦ πικροῦ μαρτυρίου εἰς δάφνας μετάρτησον· δόξη καὶ τιμὴ στεφάνωσον τοὺς νικητὰς.

Καθ' ὃν χρόνον ψάλλεται ὁ τελευταῖος στίχος, ὁ Μακαριώτατος ραίνει τὰς νικητὰς δι' ἀνθέων.

Διάκονος. Ἐλέησον ἡμᾶς... Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν... Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου...

Μακαριώτατος. Ὅτι ἐλεῆμων καὶ φιλόφρων...

Χορός. Ἀμήν. Τῇ Ὑπερμάχῳ...

Μακαριώτατος. Ἀπόλυσις.

Χορός. Τὸν Δεσπότην.

Μεθ' ὃ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε τάδε:

Βαθύτατα συγκινημένος εὐαγγελίζομαι τὰ Ἐλευθέρια τῆς Πρωτευούσης ὡς ἀψευδῆ προάγγελον τῆς ταχείας καὶ ἀσφαλοῦς ἀποκαταστάσεως τῆς πολυπαθοῦς Πατρίδος μας εἰς τὰ ἱστορικῶς καθιερωμένα ἔθνικα τῆς δίκαια. Πᾶσα ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀγάλλεται καὶ πᾶσα καρδία σκιρτᾷ διὰ τὸ πανευφρόσυτον αὐτὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν ἐνὸς νέου κεφαλαίου τιμῆς καὶ δόξης διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἦδη ἐτεροματίσθη δι' ἡμᾶς μία μακρὰ περίοδος δραματικῶν δοκιμασιῶν, τὴν ὁποῖαν ἡ Ἱστορία θ' ἀνογράψῃ εἰς τὰς δέλτους τῆς μετ' ἡμᾶς μελανῆς διὰ τὸν εἰσβολέα, καὶ τὴν ὁποῖαν θ' ἀναμνησθεῖται, μετ' αἰσθημα φρίκης καὶ ἀποστροφῆς, ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης. Δύο, ἄλλοτε μεγάλα καὶ κραταιά, αὐτοκρατορικά ἔρριψαν τὸ πολεμικὸν βάρος τῶν ἐπὶ ἐνὸς μικροῦ ἀριθμητικῶς λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἐζήτησαν νὰ διαγράψουν ἀπὸ τὸν χάρτην διὰ νὰ σφετερισθῶν τὰ ἐδάφη του, λησμονοῦσαι, ὅτι εἰς τὰ ἐδάφη αὐτὰ συνεγράφησαν τὰ ἡρωϊκώτερα πολεμικὰ ἔπη τῶν αἰώνων. Τυφλωθεῖσαι ἀπὸ τὴν μέθην τῆς εὐκόλου νίκης, παρέβλεψαν, ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς λαὸς ὑπῆρξεν ὁ πεφωτισμένος καθοδηγητὴς τῆς παγκοσμίου διανοήσεως ἐπὶ ὀλοκλήρους χιλιετίας, ὁ κραταῖος προμαχὸν τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς ἀσιανῆς βραβρότητος, ὁ πιστὸς θεματοφύλαξ τῶν Ἀληθειῶν τῆς Διδασκαλίας τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ, τῆς θρησκείας τῆς Ἰσότητος, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Καὶ ἐλησμόνησαν ἀκόμη, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι μία συνήθης γεωγραφικὴ πραγματικότης, δυναμένη νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν τύχην τῶν ὄπλων καὶ ἀπὸ τὴν προσωρινὴν ἐπικράτησιν τῆς ὑλικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρὸ παντὸς Ἰδέα καὶ Ἀλήθεια καὶ Φῶς, τῶν ὁποῖων χαρακτηριστικὸν γνώρισμα εἶναι ἡ Αἰωνιότης καὶ ἡ Ἀθανασία.

Εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν χώραν ἐπὶ τέσσαρα σχεδὸν ἔτη συνεχροῦσθη, εἰς μίαν σύγκρουσιν τραχείαν καὶ ἀδυσώπητον, ἡ βάνανσος ὕλη πρὸς τὸ ἀδουλώτων

πνεῦμα, ἡ σιδηρόφρακτος βία πρὸς τὴν ἄοπλον, ἀλλ' ἀδάμαστον εὐψυχίαν, ἡ μεθοδευμένη κακουργία πρὸς τὴν ἀλύγιστον καρτερίαν, ἡ τυφλὴ δύναμις πρὸς τὴν ἀκλόνητον πίστιν ἐπὶ τὸν τελικὸν θρίαμβον τοῦ Δικαίου. Εἶναι ἄρα γε ἀνάγκη νὰ εἴπω περισσότερα ἐπὶ τῆς συγκρούσεως αὐτῆς; Ποῖος θὰ δυνηθῆ ποτε νὰ λησμονήσῃ τὰς διαπραχθείσας φρικαλεότητες ἀπὸ τοὺς στρατοὺς λεγομένων χριστιανικῶν δυνάμεων; Ποῖος θὰ εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀναπολῆ, μὲ τὸ αἴσθημα ἀποτροπιασμοῦ, τοὺς ὀμαδικοὺς φόνους ἀθῶων θυμάτων, γερόντων, γυναικῶν καὶ νηπίων; Τοὺς ἐμπρησμοὺς ἀνδρῶν χωρίων; Τοὺς ξανδροποδισμοὺς ἀόπλων πληθυσμῶν; Τὰς διαρπαγὰς καὶ λεηλασίας; Τὸν ἀναγκαστικὸν ἐκπατρισμὸν; Τὰς στρατιάς τῶν δουλοπαροίκων, τὰς ὁποίας, διὰ τῆς ἀπάτης καὶ τῶν ἀπειλῶν, ἀπέστειλαν εἰς τὰς χώρας τῶν διὰ τὰ ἔργασθῶν πρὸς κατασκευὴν πολεμικῶν μέσων; Τί θὰ ἤμπορέσῃ ποτὲ νὰ διαγοράσῃ ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν ἑλληνικῶν γενεῶν τὰς βαναυσότητες τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως, τὰ δεινὰ τῆς ὀμηρίας, τὰ ἱεροεξεταστικὰ μαρτύρια τοῦ Χαϊδαρίου καὶ τόσων ἄλλων τόπων βασάνιστῶν;

Καὶ ὅμως, ἡ ἑλληνικὴ εὐψυχία δὲν ἐκάμφθη. Οὔτε αἱ ὕλικαι στερήσεις· οὔτε αἱ ἠθικαὶ δοκιμασίαι· οὔτε ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία· οὔτε τὰ μαρτύρια· οὔτε αἱ ἀπειλαί· οὔτε αἱ ὀμαδικαὶ ἐκτελέσεις· οὔτε αἱ κακώσεις· οὔτε τὰ δάκρυα· οὔτε τὰ πένθη κατώρθωσαν νὰ ὑποτάξουν τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ νὰ λυγίσουν τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστιν τῆς. Τοῦναντίον μάλιστα. Ἐχαλύβδωσαν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἐτόνωσαν τὸ πνεῦμα τῆς ἐνεργοῦ ἀντιστάσεως καὶ ἀνταποδόσεως τῶν κτυπημάτων. Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἀρχίζει ἡ ἔμπρακτος ἀντίδρασις καὶ ἡ βαθμιαία ὀργάνωσις τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων μας φίλων καὶ Συμμάχων. Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὸ ἑλληνικὸν θάρρος ἐθριάμβυσεν. Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ μικρά, εὐτολμος καὶ πνευματικὴ Ἑλλάς ἠδυνήθη νὰ κατανάγῃ καὶ ἄλλην, περίλαμπρον, ἱστορικὴν, νίκην. Οὕτω δὲ ἡ μακρὰ περίοδος τῶν δοκιμασιῶν κατέστη δυνατόν νὰ κλείσῃ σήμερον διὰ μὲν τὴν Ἑλλάδα μὲ μίαν ἐνδοξον σελίδα, διὰ δὲ τοὺς εἰσβολεῖς μὲ μίαν σελίδα ἀδόξου φυγῆς.

Καὶ ἤδη, καθ' ἣν στιγμήν πανηγυρίζομεν τὸ εὐτυχὲς γεγονός τῆς ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὸν βαρὺν ἐχθρικὸν ζυγόν, καθῆκον ἡμῶν πάντων εἶναι πρῶτον νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Παντοδύναμον Θεόν, ὃ Ὅποιος πάντοτε ἐπροστάτευσεν τὸ εὐσεβὲς Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἰς τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς τοῦ ἐθνικοῦ του βίου. Ἐπειτα, νὰ στρέψωμεν εὐλαβῆ τὴν σκέψιν πρὸς τὴν μνήμην τῶν ἡρώων τοῦ μετώπου καὶ τῶν ἀθῶων θυμάτων τῶν μετόπισθεν, διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς θυσίας τῶν ὁποίων ἐξηγοράσθη ἡ Ἐλευθερία ἡμῶν τῶν ἐπιζώντων. Ἐπὶ πλέον, νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς φίλους καὶ Συμμάχους, οἱ ὁποῖοι ἐνίσχυσαν τὴν ἀπελευθερωτικὴν προσπάθειαν, ἐβοήθησαν τὴν Πατρίδα μας καὶ θὰ τὴν βοηθήσουν, ἀσφαλῶς, μέχρις οὐ δυνηθῆ νὰ ἐπουλώσῃ τὰ δεινὰ τῆς πολεμικῆς δοκιμασίας καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὴν ὀμαλὴν μεταπολεμικὴν ζωὴν τῆς. Νὰ

ἀποδώσωμεν, τέλος, τὸν προσήκοντα ἔπαινον πρὸς πάντας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, εἴτε διὰ τοῦ νοῦ, εἴτε διὰ τῶν ὄπλων, εἴτε ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἴτε πέραν τῶν θαλασσῶν, διεξήγαγον τὸν ἀγῶνα καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος, τὸ ὁποῖον πανηγυρίζομεν σήμερον.

Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ προσθέσω, κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν, ὅτι ἡ Ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν ἀνεκτήσαμεν, δὲν ἀποτελεῖ τὸν τελικὸν σκοπὸν τῶν προσπαθειῶν μας. Εἶναι ἀπλῶς τὸ μέσον διὰ νὰ ἀκεραιώσωμεν τὰ ἱστορικὰ Περπωμένα τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν Ἔθνους καὶ νὰ ἀνοικοδομήσωμεν τὸν κατερειπωθέντα ἐθνικὸν Οἶκον. Πρὸς τοῦτο ὅμως ὑπάρχει ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ τονώσεως τοῦ πνεύματος τῆς ἐθνικῆς συνεργασίας, ἀνευ τῆς ὁποίας διατρέχομεν τὸν κίνδυνον, ὥστε νὰ κερδίσωμεν μὲν τὴν Νίκην, ἀλλὰ νὰ στερηθῶμεν τῶν καρπῶν αὐτῆς. Διότι χωρὶς τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων καὶ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ ἐπιτυχία εἰς τὴν νέαν ἐθνικὴν προσπάθειαν καθίσταται ἀμφίβολος. Ἐάν δὲν προτανεύσῃ πνεῦμα συνέσεως καὶ συνεργασίας, θὰ διοχετευθῆ εἰς τὸν ἐθνικὸν ὀργανισμὸν τὸ μικρόβιον τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς ἀναρχίας, ἡ ὁποία μόνον πλήγματα καίρια θέλει καταφέρει εἰς τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν σῶμα. Διότι, ὅπως ἔλεγεν ὁ μέγας τραγικός,

»Ἀναρχίας μείζον οὐκ ἔστι κακόν,
»αἴτη γὰρ πόλεις ὄλλυσιν ἢ δ' ἀναστάτους
»οἶκους τίθησιν»

Ἡμεῖς δὲ κυρίως οἱ Ἕλληνες ἔχομεν καὶ μακρὰν καὶ πικρὰν πείραν, πρόσφατον καὶ παλαιότεραν, τῶν δεινῶν τῆς διαιρέσεως καὶ ἀναρχίας.

Συνεπῶς, δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἀπεινάξαμεν τὸν ζυγὸν τῆς ξενικῆς δουλείας. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ πανηγυρίζομεν ἐνθουσιωδῶς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν, λαμπρὰν ὄντως, νίκην. Αἱ πανηγύρεις τελειώνουν κάποτε καὶ οἱ ἐνθουσιασμοὶ ἐξατμίζονται ταχέως. Ὅ,τι προσέχει σήμερον εἶναι ὁ καθορισμὸς τῶν ἀνωτέρων ἠθικῶν ἀξιών καὶ ἀρχῶν καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ὑπηρετήσωμεν ἐφεξῆς. Ποῖα δὲ ταῦτα; Πρῶτον, ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ γαλήνης. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται κατανόησις καὶ ὁμόνοια μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς οἰκογενείας. Ἀκολούθως, ἡ πληρεστέρα δυνατὴ ἐξυπηρέτησις τῶν συμφερόντων τοῦ συνόλου, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς ἀνυποβλέπτου συνεργασίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' ἡ συνεργασία αὕτη δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῆ, ἐάν πάντες οἱ Ἕλληνες δὲν ἐνστερονισθοῦν τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῶν θυσιῶν, τὸ ὁποῖον ἐξήστραψεν εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς δοκιμασίας καὶ ὑπῆρξεν ἡ ἀρραγὴς βᾶσις τοῦ ἠθικοῦ καὶ ὕλικου μεγαλείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐάν εἰς τ' ἀνωτέρω προσέθετον τὴν ἀνάγκην τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας εἰς τοὺς ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐπαμισθῆ τὸ βᾶρος καὶ τὰς εὐθύνas τῆς εὐτυχοῦς διεξαγωγῆς τῆς σημερινῆς μεγάλης προσπάθειας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καθὼς καὶ τῆς βαθείας πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς, νομίζω, ὅτι συμπληρώνω πρε-

πόντως τὸν κατάλογον τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τὸ μέλλον πάντες διὰ νὰ γίνωμεν ἄξιοι τῆς Ἐλευθερίας.

Καὶ τώρα, μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ ἀπέραντον στοργήν, ἀπευθύνω πρὸς ὅλους τοὺς εὐλογίας τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία παρῆμιεν ἀγρυπνος παραστάτης τοῦ χειμαζομένου ποιμνίου τῆς καθ' ὅλους τὰς τραγικὰς στιγμὰς, τὰς ὁποίας διήλθομεν. Εὐχαριστῶ, πάντας, ἕνα ἕκαστον χωριστὰ καὶ ὅλους μαζί, διότι τὸ πατρικὸν μου κήρυγμα τῆς δημοσίας, τῆς συνέσεως, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς πειθαρχίας εὔρε τὰς ψυχὰς σας δόκιμον ἀγρὸν καὶ ἐκαρποφόρησε πλουσίως. Ἐπίσης νομίζω, ὅτι ἐκφράζω ὁμόθυμον τὴν θέλησιν τοῦ ἀπελευθερωθέντος ἑλληνικοῦ λαοῦ, διαδηλῶν τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἐλευθερωτὰς, ἄνδρας τῆς πολιτικῆς καὶ ἄνδρας τῶν ὅπλων, παρόντας, ἄπόντας, καὶ ἐκλιπόντας, δι' ὅσα ἐπετέλεσαν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Τέλος, ἐπικαλοῦμαι τὴν χάριν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν πάντων διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου, ἀποκατάστασιν δὲ τοῦ Ἐθνους ἡμῶν εἰς μέγεθος καὶ δύναμιν καὶ δόξαν.

Ζήτω τὸ Ἐθνος:

Δι' εὐχῶν...

Χορὸς: Ἀμήν.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως τελεσθεῖσαν Δοξολογίαν (18 Ὀκτ. 1944) ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, εἶπε τάδε:

Κύριε Πρόεδρε,

Ὁ ἐλευθερωθεὶς λαὸς τῆς Πρωτευούσης, ἐξ ὀνόματος καὶ σύμπαντος τοῦ ὑπολοίπου ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπελευθερωθέντος ἢ τελούντος εἰσὲτι ὑπὸ ξενικὴν κατοχήν, προσέρχεται μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως διὰ νὰ εὐχηθῇ ἐκ μέσης καρδίας τὸ «ὡς εὖ παρέστη» εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως, τῆς ὁποίας ὑμεῖς προΐστασθε. Ἡμέρα εὐτυχῆς: Εὐρίσκεισθε, τέλος, μεταξὺ τοῦ δοκιμασθέντος λαοῦ, κομίζοντες πρὸς αὐτόν, μαζί μὲ τὴν Νίκην, τὴν ἐπαγγελίαν καὶ τὴν ἐγγύησιν τῆς ταχείας ἑθνικῆς δικαιοσύνης.

Τὴν χαρμόσυνον ταύτην στιγμήν πᾶσαι αἱ ἑλληνικαὶ καρδίαι ἐνοῦνται ἀδελφικῶς εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἱερὸν παλμὸν ἐνθουσιασμοῦ καὶ πάντων αἱ σκέψεις περιπτύσσονται στοργικῶς τὰς ἡρωϊκὰς μορφὰς τῶν Ἐλευθερωτῶν — παρόντων, ἀπόντων καὶ ἐκλιπόντων —, εἰς τοὺς μόχθους καὶ τὰς θυσίας τῶν ὁποίων ὀφείλεται τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἀποτινάξεως τοῦ καταθλιπτικοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ ἀπὸ τὸν ἀδούλωτον τράχηλον τοῦ Ἐθνους.

Αἱ ἡμέραι ἐσημειοῦντο βραδύτατα εἰς τὸ ὥρολόγιον τοῦ Χρόνου διὰ πάντας τοὺς δούλους ἐν ἀναμονῇ τῆς περιποθῆτου Ἐλευθερίας, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ μὲν Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, μετὰ περιεσκεμμένης ἀποφασιστικότητος, εἰργάζετο εἰς τὴν ξένην, οἱ δὲ γενναῖοι Ἕλληνες μαχηταί, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐν ὅπλοις συναδέλφων τῶν φίλων καὶ συμμάχων Ἐθνῶν, ἠγωνίζοντο ἀτόπητοι πέραν τῶν θαλασσῶν καὶ ἐν τῷ ἔσω-τερικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος μὲ ἀκατάβλητον φρόνημα καὶ μὲ ἀναπεπταμένην τὴν Σημαίαν τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τοῦ παρόντος ἀγῶνος. Αἱ βαρεῖαι δοκιμασίαι, οἱ ὁμαδικοὶ φόνοι, αἱ ἐγκληματικαὶ δηλώ-

σεις, οἱ ἀνανδροὶ ξανδραποδισμοὶ καὶ τὰ κακοῦργα μαρτύρια τοῦ ἀόπλου πληθυσμοῦ καθίστων ἐπὶ μᾶλλον ζοφερὰς τὰς ἡμέρας τῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ περισσότερο ποθητὴν τὴν ἡμέραν τῆς Λυτρώσεως.

Ἀπὸ 7 ἡμερῶν αἱ Ἀθῆναι ἀπεδόθησαν εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, πνεῦμα δὲ ἀκλονήτου ἐλπίδος πρὸς τὴν ταχείαν ἑθνικὴν ἀποκατάστασιν πληροῖ τὴν ψυχὴν παντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ. Ἀποβλέπομεν ἤδη μετ' ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ μέλλον καὶ ἀτενίζομεν τὴν Αὔριον τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φέγγος τῆς Πίστεως, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἡ παρουσία τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ ἡ εὐμένεια τῶν μεγάλων Συμμάχων μας.

Ἐφ' ᾧ σύμπαν τὸ Ἑλληνικόν, ἠνωμένον ἐν τῇ ἀγαλλιάσει καὶ πειθαρχοῦν ἐν τῇ διακονίᾳ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀπευθύνει, δι' ἐμοῦ ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἀγίας Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς συνεργάτας ὑμῶν ἐν τῷ χειρισμῷ τῆς μεγάλης ταύτης ἑθνικῆς υποθέσεως καὶ ὄρᾳ μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τὴν παρουσίαν τῶν ἡρωϊκῶν στρατευμάτων, ἑλληνικῶν καὶ συμμαχικῶν, καθὼς καὶ τῶν ἀξίων ἡγητόρων αὐτῶν. Δύνασθε νὰ εἰσθε ὑπερήφανοι, διότι ἔλαχεν εἰς ὑμᾶς ὁ ὑψηλὸς κλῆρος νὰ ὑπηρετήσητε τὴν Πατρίδα κατὰ τὴν ἱστορικωτέραν στιγμήν τῆς τρισχιλιετοῦς σταδιοδρομίας τῆς. Πάντες ἱστάμεθα ἀγρυπνοὶ καὶ πειθαρχοῦντες εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ καθήκοντος. Ὁ δὲ Κύριος, κραταῖος ἀντιλήπτωρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἐθνους, Ὅστις κατηύθυνεν ὑμᾶς μέχρι τοῦδε εἰς τὴν δύσβατον ὁδὸν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, θὰ εὐδοκήσῃ νὰ προστατεύῃ πάντοτε τοὺς ὁδηγοὺς τοῦ Ἐθνους εἰς τὸν τραχὺν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν πολιτισμοῦ.

Ζήτω τὸ Ἐθνος.

Ζήτω ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως.

Ζήτησαν οἱ Σύμμαχοι.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΟΛΩΝ ΜΑΣ

Χωρὶς οὐδὲ πόρρωθεν νὰ σκέπτομαι νὰ ἐλαφρύνω τὴν τεραστίαν ἐνοχὴν τῶν ὀπωσδήποτε ὑπευθύνων τῆς προσφάτου στάσεως, φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μὴ ἔχωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλιγκρίειαν νὰ καταλογίσωμεν μέρος τῆς, ἀρνητικῆς ἔστω, εὐθύνης διὰ τὰ γενόμενα εἰς ὅλους μας, ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους, διότι μὲ τὴν ἀμβλυωπίαν μας, μὲ τὴν ἀφέλειάν μας, μὲ τὴν ἀδράνειάν μας, μὲ τὴν ἄλλειψιν ὀργανώσεως, συνετελέσαμεν καὶ ἡμεῖς, ἀδιάφορον ἂν ἄνευ προθέσεως, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἀθλίας ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν ὁποίαν κατέστη δυνατόν νὰ ἐκκολαφθῇ τὸ κατὰ τῆς Πατρίδος ἔγκλημα. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖον ἔστω καὶ ἀργά, νὰ συναισθανθῶμεν ὅλοι τὴν εὐθύνην μας, διὰ νὰ λάβωμεν τοῦλάχιστον τώρα τὰ ἐνδεικνυόμενα διὰ τὸ μέλλον μέτρα. Διότι μὴ πλανώμεθα μία ἰδέα, ὅσον καὶ ἂν ἐκ ποταπῶν ὀρμάτων ἐλαττηρίων, δὲν καταπνίγεται μὲ — ἀπαραιτήτους ἄλλως — ποινὰς καὶ μὲ λόγια. Ὅπως ὀρθῶς ἐλέχθη, αἱ ἰδέαι ὁμοιάζουν μὲ τὰ καρφιά ὅσον κτυπῶνται, τόσον περισσότερον σιερεώνονται. Τὸ

μόνον ἀσφαλές μέσον νὰ πολεμηθῇ μία θεωρία ἢ μία ἰδέα ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως, καὶ ὄχι προσκαίρως καὶ ἐπιφανειακῶς, εἶναι ἡ ὑγιής καὶ ἐπὶ ἐδραίων βάσεων μόρφωσις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τοῦ λαοῦ. Τὰς διεστραμμένες θεωρίας δὲν ἐξαλείφουν τόσον τὰ βίαια μέσα ὅσον τὰ πνευματικά ὄπλα. Σχολεῖον καὶ Ἐκκλησία εἶναι τὰ κύρια μέσα τῆς διαπαιδαγωγήσεως ἐνὸς λαοῦ. Καὶ ὅμως ἐφροντίσαμεν ἄρᾳ γε ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν προμήθειαν τῶν πνευματικῶν τούτων ὄπλων; Ποία ἐλήφθη πραγματικῆ φροντίς διὰ τὸ ἦθος, διὰ τὸ φρόνημα, διὰ τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι τοῦ διδασκάλου; Πόσοι κληρικοί—ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων—ἐθεώρησαν ἢ εἶναι κἂν εἰς θέσιν νὰ θεωρῶσιν ὡς κύριον μέλημά των τὴν διάπλασιν τῆς λαϊκῆς ψυχῆς; με ἀληθινὸν—καὶ ὄχι ἀπλῶς τυπικὸν—χριστιανικὸν πνεῦμα;

Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς «διανοουμένους» ἐθεωρήσαμεν καθήκον μας νὰ κατέλθωμεν μέχρι τοῦ λαοῦ, νὰ τὸν διδάξωμεν, νὰ τὸν διαπλάσωμεν, νὰ τοῦ ἐκλαϊκεύσωμεν τὰ πορίσματα τῆς ὑγιοῦς ἐπιστήμης, πράγμα ποὺ θεωροῦμεν κατώτερον τοῦ ἐπιστημονικοῦ μας ἐπιπέδου; Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἐπήγαμεν εἰς τὰς φυλακὰς, εἰς τὰ ἄστυα, πρὸς τοὺς ἀνοπήρους ἐν γένει τῆς τύχης, νὰ διδάξωμεν, νὰ παρηγορήσωμεν, νὰ φρονηματίσωμεν, νὰ ἐπιδράσωμεν ὄχι μὲ θεορίας, ἀλλὰ μὲ θέρμην καὶ ἀληθινὸν συναίσθημα, εἰς τὰς δυστυχησάμενας ψυχὰς;

Καὶ ἀντὶ ἡμῶν ἐπρόλαβαν ἄλλοι καὶ εὐρήκων πρόσφορον ἔδαφος διὰ τὰς ἀνατρεπτικὰς τῶν θεωρίας τὴν δυστυχίαν, τὸν κάματον καὶ τὴν ἐν πολλοῖς εὐλογον δυσανασχέτησιν διὰ τὴν κακοδιοίκησιν, διὰ τὴν ὁποῖαν ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι, ἐφόσον τὴν ἐφηροῦσαμεν ἢ καὶ τὴν ἠνέχθημεν. Ἄς μὴ παραβλέπωμεν καὶ ἄς μὴ νομίζωμεν ἄνευ σημασίας τὸ τί ὑποφέρει ὁ πολὺς κόσμος διὰ τὴν εὐρὴν τὸ δίκαιόν του, διὰ τὴν διεκπεραιώσιν τὴν ὑπόθεσιν του, διὰ τὴν πάρη ὅ,τι τοῦ ὀφείλεται. Πηγαίνετε εἰς οἶον—δήποτε ὑπουργεῖον, εἰς ἀστυνομικὸν τμήμα, εἰς τὸ ταμεῖον, εἰς οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν— βλέπετε πλῆθος κόσμου διαγκωνιζόμενον εἰς τοὺς διαδρόμους, εἰς τοὺς προθαλάμους ἢ καὶ εἰς τὸ ὑπαιθρον, ὑπὸ ψῦχος καὶ βροχῆν ἢ καὶ ὑπὸ τὰς καυστικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας, διὰ τὴν διεκπεραιώσιν τὴν ὑπόθεσιν του, νὰ πάρη τὴν πληροφορίαν ἢ τὸ πιστοποιητικὸν ποὺ χρειάζεται, μετὰ ἐπανειλημμένας ἀναβολὰς καὶ παραπομπὰς ἀπὸ γραφείου εἰς γραφεῖον, νὰ εἴπῃ τὸ παράπονόν του, νὰ εὐρὴ τὴν δικαιοσίαν του, νὰ εἰσπράξῃ τὸν μισθόν του ἢ τὴν πενιχράν του σύνταξιν, νὰ πάρη τὴν μερίδα τοῦ συσσιτίου του. Μικροπράγματα ἴσως φανοῦν ὅλα αὐτὰ ἴσως νὰ εἶναι, ἔχουν ὅμως τεραστίαν ἀπήχησιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ταλαιπωρουμένου, ὁ ὁποῖος γυρίζει σπῆτι του κουρασμένος, πικραμένος, ἀγανακτησμένος. Καὶ εἰς τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν ὅπου εὐρίσκειται, εὐήκοον τείνει τὸ αὐτὸ του εἰς τὸ ἀνατρεπτικὸν κήρυγμα, ποὺ εὐρίσκει κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν νὰ κηρύξῃ ὁ ἀνατροπεύς, καὶ χωρὶς νὰ πολυσκεφθῇ, εὐκόλα τὸ ἀποδέχεται, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μὲ τὴν ἀνατροπὴν τῆς κρατούσης τάξεως ὡς διὰ μαγείας θὰ βελτιωθῇ ἢ τύχῃ

τοῦ καὶ θὰ παύσῃ ἡ δυστυχία του. Καὶ ἔτσι ἀπὸ τὸ κῦμα τῆς δυσαρσεκειᾶς γεννᾶται κῦμα ἀντιδράσεως, ἡ ὁποία δὲν ἠξιοῦται ποῦ σταματᾷ. Ὅ,τι παρημελήσαμεν τόσον καιρὸν, ἄς τὸ ἀναπληρώσωμεν τώρα, ἄς συναισθανθῶμεν τὰς εὐθύναις μας, καὶ ἄς ἐννοήσωμεν ὅτι καθήκον τοῦ μορφωμένου δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ μετάδοσις ἐξησῶν γνώσεων, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ἠθικὴ διάπλασις τοῦ λαοῦ.

Ἄς συνεισιθῶμεν ὅλοι ἀπὸ τὸ σκληρὸν δίδαγμα, τὸ ὁποῖον ἐπήραμεν, ἄς συναισθανθῶμεν ὅλοι ὅτι ὑπέχουμεν μέρος τῆς εὐθύνης καὶ ἄς προσπαθῶμεν ὅλοι ὄχι ἀπλῶς νὰ διορθώσωμεν τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ πρῶτον πῶς νὰ διορθώσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ὥστε ὅλοι, παρ' ὅλας τὰς ἐπὶ μέρος μοιραίας ἀντιθέσεις καὶ διαφορὰς, ἠνωμένοι πρὸ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τῆς Πατρίδος, νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἀτομικὴ εὐμερία χωρὶς ἐθνικὴν εὐημερίαν εἶναι ἀδύνατος.

Ἄς συντελέσωμεν ὅλοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, εἰς τὴν καλὴν, ἀφατρίαστον καὶ ἀπροσωπώληπτον διοίκησιν τῆς χώρας ἄς ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ τὰ κακῶς κείμενα καὶ ἄς ἐργασθῶμεν διὰ τὴν διόρθωσίν των, προλαμβάνοντες τοιουτοτρόπως βίαιας ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι καταντοῦν εἰς ἐπικινδύνους καὶ καταστρεπτικὰς ἀκρότητας. Ἄς θέσωμεν δὲ ὅλοι ὡς κύριον μέλημά μας τὴν πραγματικὴν πνευματικὴν, ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ μας, διότι μόνον δι' αὐτῆς εἶναι δυνατόν νὰ καταπολεμηθῶν πραγματικῶς καὶ ὄχι ἐπιφανειακῶς ἀνατρεπτικαὶ θεωρίαι καὶ νὰ δημιουργηθῇ καλύτερα αὖριον, μὲ συνειδητὴν καὶ ἐδρασίαν πρὸς τὴν ἀληθινὴν πρόδοον καὶ πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικὰ ἀγάπην, χωρὶς τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος καταντᾷ κτήνους καὶ τὸ ἔθνος ἀγέλη.

Δ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ

Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Συνεπεὶα προσκλήσεως τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ῥωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Σεβ. Μητροπολίτου Λένινγκραδ κ. Ἀλεξίου πρὸς τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, ὅπως εὐδοκῆσαι καὶ παραστῶσι κατὰ τὴν ἐν τῇ ῥωσικῇ πρωτεύουσῃ διεξαχθησομένην ἐκλογὴν καὶ ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Πατριάρχου Ρωσίας, μετέβησαν κατὰ Ἰανουάριον ἐν. ἔτους αὐτοπροσώπως μὲν οἱ Μακαρ. Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρος καὶ Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἀλέξανδρος συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Τύρου-Σιδῶνος καὶ Ἐμέσης, ἀντιπρόσωποι δὲ τοῦ μὲν Παναγ. Πατριάρχου ΚΠόλεως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανός, ἐκ Λονδίνου, τοῦ δὲ Μακαρ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας κ. Ἀθηναγόρας, ἐξ Ἱερουσαλήμ. Πλὴν τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν ἐγένοντο μετὰ παράκλησιν των δεκτοὶ ὅπως συμπαραστῶσιν ὁ Μακαρ. Πατριάρχης Γεωργίας κ. Καλλίστρατος, καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ μὲν Πατριάρχου Σερβίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σκοπίων Ἰωσήφ,

τοῦ δὲ Πατριάρχου Ρουμανίας ὁ Σεβ. Ἰωσήφ. Τοὺς Πατριάρχας ὑπέδεχθη Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ψκῶφ μετ' ἐνδείξεων βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ πολλῶν τιμῶν καὶ ὠδήγησεν εἰς τὰ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Νάσιοναλ προσωρισμένα δι' αὐτοὺς καταλύματα, ὁπόθεν μετέβησαν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ, ὅστις ὑπέδεχθη αὐτοὺς μετὰ μεγάλης ἐγκαρδιότητος. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πρῶτον διήμερον, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν ξεναγῶν των, ἐπεσκέφθησαν διαφόρους ναοὺς, τὸ Ἱστορικὸν καὶ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον, τὸ Μουσεῖον τῶν ἡρώων, τὸ πάντα τὰ «Μετρό» τοῦ κόσμου ὑπερέχον εἰς παντοίαν πολυτέλειαν «Μετρό» τῆς Μόσχας, καὶ τὸ νεοσύστατον Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Τῇ δὲ 31 Ἰαν. (π. ἡ.) ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως συνήλθεν ἡ κληρικολαϊκὴ συνέλευσις προεδρευομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ, ἀποτελουμένη δ' ἐξ 175 ἐκλεκτόρων, ὧν οἱ 45 ἦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν ἀντιπροσωπευομένων ἐπαρχιῶν. Μετὰ τὸν Πρόεδρον εἶπετο ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κάρπωφ, παρ' αὐτὸν δὲ κατὰ τάξιν οἱ Πατριάρχαι, οἱ πατριαρχικοὶ ἀντιπρόσωποι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπισθεν ἐκάστων τῶν ὁποίων ἴσταντο ὄρθιοι οἱ μετ' αὐτοῦ ἀποτελοῦντες τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς οἰκείας ἐπαρχίας ἐκλεκτορες κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Μετὰ τὸν κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως ὁμιλήσας ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς Ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἐξῆρε διὰ θεσμῶν λόγων τὴν ἐθνικὴν καὶ πατριωτικὴν πάλαι τε καὶ νῦν δρασίαν. Μεθ' ἧς συνέλευσις προέβη εἰς ἀκρόασιν τοῦ κυρίου θέματος τῆς συνεδρίας, ὅπερ ἦτο τὸ σχέδιον τῆς διοργανώσεως τῆς ρωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧτοι τὸ Καταστατικὸν αὐτῆς, συνταχθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἤδη κειμένου νόμου τοῦ σοβιετικοῦ κράτους, θεσπίζοντος ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ διαπνεομένου ὑπὸ αἰσθημάτων ἰδιαζούσης εὐνοίας πρὸς τὴν ὀρθοδόξον ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἄνευ οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ἀναμίξεως τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ θρησκευτικὴ δικαιοδοσία ἀναγνωρίζεται ἐπεκτεινομένη ἀνὰ σύμψαν τὴν ρωσικὴν ἐπικράτειαν μέχρι τῶν ἀκροτάτων αὐτῆς ἐσχατιῶν.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἐν λόγῳ συνελεύσεως τῇ 2 Φεβρουαρίου. Μετὰ κατάλληλον τῇ περιστάσει προσευχὴν καὶ τοὺς σχετικούς πρὸς τὴν ἐκλογὴν λόγους, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ βήματος τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν ἀντιπροσώπων, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ τελευταίου. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως δὲν παρίστατο. Ἐκαστος ἐκλέκτωρ Ἀρχιερεὺς, ἀκούων τὸ ὄνομα τὸν, ἠγειρετο καὶ ἔλεγεν «ἐγὼ καὶ οἱ μετ' ἐμοῦ κληρὸς καὶ λαὸς ψηφίζω..». Ἡ ψηφοφορία διεξήχθη φανερά. Πάντες δ' ἐψήφισαν Πατριάρχην τῆς Ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας τὸν Τοποτηρητὴν Μητροπολίτην Λένινγκραδ Ἀλέξιον. Μεθ' ἧς ὑπεγράφη ἡ Πράξις τῆς ἐκλογῆς. Οἱ παράκαθήμενοι Πατριάρχαι καὶ πατριαρχικοὶ ἀντιπρόσωποι ὑπέγραψαν ὡς παρὰ-

σταθέντες κατὰ τὴν ἐκλογὴν ὅπισθεν τῆς Πράξεως, μετ' αὐτὴν δ' εἶπεν ἐκ προσώπου πάντων τὴν κατάλληλον προσφώνησιν ὁ Μακαρ. Πατριάρχης Ἀντιοχείας.

Ἡ ἐνθρόνισις ἐγένετο τῇ 4 Φεβρουαρίου, Κυριακῇ. Ἐπὶ ἐξέδρας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ἀνήλθον οἱ Πατριάρχαι καὶ οἱ πατρ. ἀντιπρόσωποι ἐν πλήρει τῶν ἀμφίων περιβολῇ. Εἶτα προσελθὼν ὁ ἐκλεγείς Ἀλέξιος ἀνήλθεν εἰς τὴν ἐξέδραν, μεθ' ἧς ὁ Σεβ. Μητροπ. Κιέβου προσήνεγκεν αὐτῷ ἐπὶ δίσκου τὸ εἰδικὸν Πατριαρχικὸν λευκὸν κάλυμμα, τὴν πατριαρχικὴν ράβδον καὶ τὸ ἐγκόλιον, προσεφώνησε δ' εἶτα καταλλήλως ὁ Σεβ. Νικόλαος Κρουτίνσκιη. Μετὰ τοῦτο ἤρξατο ἡ τέλεσις τῆς θείας λειτουργίας ἐξάρχοντος τοῦ Μακαρ. Πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ ψάλλοντος χοροῦ ἐξ 130 μελῶν. Ἡ λειτουργία διήρξασε μέχρι τῆς 2 μ.μ.

Τῇ ἐσπέρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρετέθη δεῖπνον, οὗτινος μετέσχον οἱ τε ξένοι Προσφωροὶ καὶ Ἱεράρχαι καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως. Κατ' αὐτὸ πρῶτος εἶπε πρόποσιν ὁ Μακαριώτατος Ἀλεξανδρείας ἑλληνιστί, μεταφράζοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀντιοχείας, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἀντιπροσώπων ἐκ προσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων, ἀγγλιστί. Τῇ ἐπιούσῃ διεξήχθη ἐπίσημος παρὰ τῷ νέῳ Πατριάρχῃ ὑποδοχὴ, καθ' ἣν πολλαὶ ἐγένοντο προσφωνήσεις καὶ προσηνέχθησαν δῶρα, τῇ δ' ἐσπέρᾳ παρετέθη εἰς τὰς ἀντιπροσωπείας δεῖπνον ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Πολιτείας κ. Κάρπωφ. Ὁ ἐστιάτωρ, ἐξηγῶν πρὸς τοὺς ξένους ἐπισήμους τὴν παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην κίνησιν, ἀνεκοίωσεν, ὅτι τυγχάνει Πρόεδρος εἰδικῆς Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἧτις, ἀποτελοῦσα εἰδικὸν, αὐτοτελῆ, ἀνεξάρτητον ἀπὸ οἰουδήτινος ὑπουργείου Ὀργανισμόν, ὑπαγομένη δ' ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὡς Κεντρικὴ Σοβιετικὴ Ἀρχή, ἀποκλειστικὸν ἔργον ἔχει τὴν περὶ τῆς Ὀρθοδόξου ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας μέριμναν. Ὁ Ὀργανισμὸς οὗτος ἀπέδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους 300 ναοὺς καὶ ἐπιβοηθεῖ παντοιοτρόπως εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν ναῶν.

Πρὸ τῆς ἐκ Μόσχας ἀναχωρήσεως τῶν Μακ. Πατριαρχῶν καὶ τῶν Σεβ. πατριαρχικῶν ἀντιπροσώπων, μετὰ κοινὴν σύσκεψιν ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον διάγγελμα:

«Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ παραστάντες ἐν τῇ συνελεύσει τῆς ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῇ συνελθούσῃ ἐν Μόσχᾳ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν διεθνήν κατάστασιν, ὑψώνουσι τὴν φωνὴν των κατ' ἐκείνων—καὶ ἰδίως τοῦ Βατικανοῦ—, οἵτινες ἀγωνίζονται διὰ τῶν ἐπεμβάσεων αὐτῶν ὅπως ἀπαλλάξωσι τὴν Χιτλερικὴν Γερμανίαν ἀπὸ τῶν εὐθυνῶν τῶν ἐκκλημάτων της καὶ, ἐπικαλούμενοι τὴν ἐπιείκειαν ὑπὲρ τῶν χιτλερικῶν, οἵτινες ἐπλημύρισαν ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ αἵματος τῶν ἀθῶων θυμάτων των, ἐπιθυμοῦσι, διὰ τούτου ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ὅπως ἀφήσῃσι νὰ διατηρηθῇ

ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν πόλεμον ἢ ἀντιανθρωπίνῃ καὶ ἀντιχριστιανικῇ φασιστικῇ δοξασίᾳ καὶ προπαγάνδᾳ τῆς. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ὀφείλει νὰ εὐλογῇ μόνον τὰς προσπάθειάς τῆς προοδευτικῆς καὶ φιλῆς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης ἀνθρωπότητος, αἱ ὁποῖαι τείνουσι σήμερον νὰ δημιουργήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν τάξιν, ἐν ἣ ὁ κόσμος οὐδέποτε πλέον θὰ γνωρίσῃ τὸν φασισμόν καὶ τοὺς αἰματηροὺς ἐφιάλτας ἐπιθέσεως, ὡς ὁ χιτλερικός. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μὲν φωνῇ καὶ καρδίᾳ προσεύχεται πρὸς τοῦτο καὶ παρέχει τὴν εὐλογίαν αὐτῆς εἰς τὰ ἔθνη, αἵτινα ἐξασφαλίζουσι σήμερον τὴν ἐλευθερίαν πάντων τῶν λαῶν κατὰ τῆς Χιτλερικῆς τυραννίας, ὡς καὶ εἰς τοὺς μεγάλους ἡγέτας τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητος, ἐπὶ τῶν ὁποίων πίπτει τὸ βᾶρος τῆς διοργανώσεως τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου».

Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Ρώμης, τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Βατικανοῦ «Ρωμαϊκὸς Παρατηρητὴς» ἐκαρακτῆρισεν ὡς «συκοφαντικὴν ἐκστρατείαν τοῦ σοβιετικοῦ τύπου» τὴν ἔκκλησιν ταύτην, προελθοῦσαν ἐκ παρεξηγήσεως τοῦ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἀπολυθέντος διαγγέλματος τοῦ Πάπα, ὅπερ οὐδεμίαν, ὡς λέγει, διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων ἐποίει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ «Ἐκκλησία».

Τὸ ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Δελτίον, διακόψαν τὴν ἔκδοσίν του κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1942, ἐπέλαβεν αὐτὴν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1944, μετὰ τὴν δημοσίευσιν ὅμως δύο μόνον τευχῶν, τῆς 1 Φεβρ. καὶ τῆς 1 Μαρτίου, ἠναγκάσθη νὰ τηρήσῃ σιγὴν ἐφεξῆς ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος. Θεία συνάρσει νῦν ἐπανεκδιδόμενον, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν καὶ τὴν γαλήνευσιν ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν περιπετειῶν, ἀνοίγει πάλιν τὰς σελίδας του πρὸς ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τοῦ ἔναντι τοῦ χριστιανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ποιμνίου καθήκοντός του. Ἐπανευρίσκουσα οὕτω τοὺς ἀναγνώστῃς τῆς ἢ «Ἐκκλησίας», προσαγορεύει αὐτοὺς ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ Θεοῦ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Δομήτορος καὶ εὐχεται ὅπως εὐδίων καὶ γαληνὸν ἀναδείξῃ τὸν βίον τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν ἔθνους, φωτίσῃ δὲ πάντας νὰ ἀντιληφθῶσιν ὅτι «οὐχ οὕτως οἱ ἔξωθεν πόλεμοι, ὡς οἱ ἐμφύλιοι διαφθείρουσιν», ἀλλ' ἅμα καὶ οἱ περὶ ἐνὸς μόνου πρέπει νὰ εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι «συμφορῶντως ἡμῖν ἅπαντα ἐπάγεται παρὰ τοῦ Θεοῦ».

Εὐαγγελισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία.

Πρώτην φορὰν ἐφέτος συνέπεσεν ὁ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν συνεορτασμός τῶν δύο τούτων μεγάλων γεγονότων τοῦ Χριστιανισμοῦ: τοῦ πρὸς τὴν Κεχαρισμένην Παρθένον τῆς Ναζαρέτ ἐξ οὐρανῶν εὐαγγέλιου μηνύματος περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ τοῦ ὀριστικοῦ μετὰ τὸν κατὰ τῆς εἰκονομαχίας ἀργαλέου ἀγῶνα θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας, ὑπὲρ ἧς πάνποτε ὑπερέμαχησε κατὰ τόσων ἑτεροδοσιαστικῶν ἢ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία. Μόνον ἢ ἀσάλευτος ἐμμονὴ εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεμελιώδους περὶ τῆς Θείας Ἐνσαρκώ-

σεως δόγματος ἐκφράζει τὸ γνήσιον τοῦ ὀρθοδοξοῦντος χριστιανοῦ γνώρισμα, διότι ἀποτελεῖ αὐτὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον. Ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, μόνη αὐτὴ ὀρθοδοξοῦσα ἐν οἷς ἔμαθε καὶ ἐπιστάθη» περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων παραδοθεισῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡρίστων καὶ σωτηριωδῶν ἀληθειῶν, μετ' ἰδιαζούσης ἐμφροσύνης ἐπανηγύρισε τὴν δίδυμον ἑορτὴν ὡς ἑορτὴν τῶν «σωτηρίων» ἀπὸ τε τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν μετέπειτα ἐπιχειρησάντων τὴν νοθεΐαν τῶν περὶ τὴν θεΐαν Ἐνσαρκωσιν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀπορροουσῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν.

Ὁ συναγερομός.

Ἄφ' ἧς ἡμέρας ἢ τοῦ Προσκυνηματος τῆς Τήνου θαυματουργὸς τῆς Θεοτόκου εἰκὼν ἐναπετέθη ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ, μυριάδες λαοῦ ἀπὸ βαθυτάτης προΐας συντρέχον καθ' ἑκάστην ὅπως ἀποθέσωσιν ἐπ' αὐτῆς τὸν θερμὸν ἀσπασμὸν τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν εὐλαβείας. Ἡ πλατεῖα τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως εἶνε κατάρμετος, μακροτάτῃ δ' οὐρά, ἰδίως ἐκ γυναικῶν εὐσεβῶν, ἀρχομένη ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐσχατιῶν τῆς πλατείας Συντάγματος, ἀναμένει ἐν ἀνεξαντλήτῳ ὑπομονῇ ἐπὶ ὄρας πολλὰς, ἀνεξαρτήτως τῶν καιρικῶν μεταβολῶν καὶ τῶν οικιακῶν ἀναγκῶν, ὅπως παρελάσῃ πρὸ τῆς Θεομήτορος. Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ συμβῇ ἄλλως, ὅταν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐνθυμῆται τὸ ἀνανδρὸν καὶ ἐπαίσχυντον ἐκεῖνο ἐν τῷ λιμένι τῆς Τήνου πραξικόπημα τῶν ἰταλῶν κατ' αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν παλλαϊκὸν αὐτῆς πανηγυρισμὸν, καὶ εἴτα τὴν τοῦ ἐπιδρομέως τελικὴν ἐν Ἀλβανίᾳ κατατρόπωσιν τῇ βοήθειᾳ τῆς Θεομήτορος, πάντοτε εἰς παρουσίας περιστάσεις προμαχούσης τοῦ Γένους ἡμῶν ὡς διερχομᾶνον αὐτοῦ Σιρατηγοῦ διὰ τῶν ἀπροσμάχητου αὐτῆς κράτους λυτρούσης αὐτὸ τῶν δειῶν; Διὰ τοῦ συναγερομοῦ του αὐτοῦ τούτου ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς ἐπαναλαμβάνει καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἐν βαθείᾳ εὐγνωμοσύνη τὴν ἀναγραφὴν τῶν νικητηρίων αὐτοῦ εἰς τὴν Παναγίαν ἐπὶ τῇ ἐκ παντοίων κινδύνων ἀπελευθερώσει του.

Σπουδαία συμβολή.

Ἡ «Ἐκκλησία», στοιχοῦσα τῇ συμβουλῇ τοῦ Πινδάρου, καθ' ἣν «ἀρχομένου ἔργου πρόσωπον χορὴ θέμεν τηλαυγές», ἐπὶ τῇ ἐπανεκδόσει αὐτῆς ἐθεώρησεν ἐπιβαλλόμενον ὅπως ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς φύλλων ἐμφανισθῶσιν αἱ σκέψεις τῶν ἡγείων τῆς παρ' ἡμῖν ἐπιστήμης περὶ τῶν δοκιμασιῶν, τὰς ὁποίας κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὑπέστη ἡ χώρα μας. Ὄθεν παρεκάλεσε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ὅπως θελήσωσι διὰ τῶν σελίδων αὐτῆς νὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν γενικὴν διαφώτισιν καὶ καθοδήγησιν πρὸς σχηματισμὸν ὑγιоῦς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τε τῆς ἐκτιμῆσεως τοῦ προσφάτου ἀλγεῖνοῦ παρελθόντος, καὶ ἐπὶ τῆς δεοντολογίας τοῦ μέλλοντος.

Τὸ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιευόμενον ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Δημ. Μπαλιάνου ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς εἰς τὴν παρὰ

Ἐπιμνηστικὸν Ἰὸν ἄρθρον 35

κλῆσιν ταύτην. Μετ' αὐτὴν θὰ ἐπακολουθήσῃσι καὶ ἄλλαι ἐξ ἴσου ἀξιοσπούδαστοι συμβολαί.

Πῶς προσεύχονται.

Οἱ ἡμέτεροι ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ περιειοργάσθησαν ἄρᾳ γέ ποτε πῶς προπαρασκευάζονται καὶ οδηγοῦνται κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς τοὺς ναοὺς καὶ πῶς ἐν αὐτοῖς προσεύχονται οἱ ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἡμέτεροι πολιτικοὶ παρήρσαν ἄρᾳ γέ πῶς οὐδέποτε ἀπουσιάζει τὸ θῆμα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ τὰ διαγγέλματα τῶν ἄγγλων καὶ τῶν ἀμερικανῶν πολιτικῶν ἡγετῶν καὶ μὲ πόσῃν εὐλάβειαν ἐπικαλοῦνται οὗτοι τὴν εὐλογίαν Του;

Τὶ θὰ ἦτο;

Παρὰ τὴν ἐρημίαν αὐτὴν τῆς εὐλαβείας τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν του, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τόσον διὰ τὴν θρησκευτικὴν του πίστιν διακρίνεται, ὥστε νὰ προκαλῆ καὶ τῶν ἑτεροδόξων τὸν θάνατον. Διότι ἰδοὺ τί ἔγραψεν εἰς ἄγγλος καθολικὸς εἰς ἓν ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα καθολικὰ ἀγγλόφωνα περιοδικὰ, τὸ καθολικῶν «Tablet», ἐν ἀνταποκρίσει του ἐξ Ἀθηνῶν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐλευθερώσεως τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης:

«Ἡμεῖς οἱ ἄγγλοι καθολικοὶ ἰδίως πρέπει νὰ ἀντιληφθῶμεν τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ χριστιανικὸς καὶ ἰδίως ὁ καθολικὸς κόσμος τῆς Δύσεως ἐναντι τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν ὁποίαν συνήθως διαπράττομεν τὸ λάθος νὰ ὑποτιμῶμεν τὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς. Ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ ὁποία συμμέτεσχον εἰς τὸν πόλεμον, δύο μόνον ἐπολέμησαν ἀναμφισβητήτως «ὕπερ πίστεως»: Ἡ Πολωνία καὶ ἡ Ἑλλάς. Καὶ ἡ μὲν Πολωνία, χώρα καθολικὴ, ἐπολέμησεν ἐναντίον ἐχθροῦ καταργήσαντος τὴν θρησκείαν, οὕτως ὥστε νὰ μὴ δημιουργηθῆ κανένα ἠθικὸν ζήτημα. Ἀλλὰ ἡ Ἑλλάς ἦτο χώρα ὀρθόδοξος, ἐναντίον τῆς ὁποίας ἐστράφη μὲ τὰ αἰχρῶτερα κατακτητικὰ σχέδια μίᾳ χώρα, τυπικῶς καθολικῇ. Καὶ εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀπηντήσαμεν ὅλην τὴν θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, τὴν πίστιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς μὴ καθολικῆς χώρας, ἐνῶ εὐρομεν ὅλα τὰ συμπτώματα τοῦ κυνισμοῦ καὶ τῆς ἀγριότητος μεταξὺ τῶν τύποις καθολικῶν ἀντιπάλων τῆς. Ἐν τούτοις τὸ κῆμα αὐτὸ τῆς ἀνηθικῆς αὐτῆς βίαιπραγίας καὶ τῆς βαρβαρότητος ποὺ ἐπλημμύρισε τὴν Ἑλλάδα δὲν κατεδικάσθη ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἡγέτας τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως θὰ ἔπρεπε.

Ὁφειλομεν εἰς τοὺς Ἕλληνας μέγα χρέος ἐπανορθώσεως. Τὸ πρῶτον ποῦ πρέπει νὰ κάμωμεν διὰ τὸ ἐκπληρώσωμεν εἶναι νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως τῶν Ἑλλήνων, ποῦ τοὺς ἔκαμε νὰ πολεμήσῃσιν μὲ τόσον ἡρωισμόν καὶ αὐτοθυσίαν. Πρέπει νὰ εἰμῆθα βέβαιοι, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἑλλάς τοῦ μέλλοντος, παρ' ὅλας τὰς σημερινὰς δυσχερείας, θὰ ἀνεγερθῆ ἐπὶ χριστιανικῶν θεμελιῶν.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὐρομεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν πόσον εἶναι δικαιολογημένος ὁ παγκόσμιος θάνατος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὁ ὁποῖος τὸ 1940 ἔκαμε ἓνα Ἀμερικανὸν δημοσιογράφον νὰ εἴπῃ: «Ἐκεῖ ὅπου μειονεκτεῖ ἡ Εὐρώπη εἶναι, ὅτι δὲν ἔχει ἀρκετοὺς Ἕλληνας». Τώρα πάλιν μετὰ τὴν ἀφίξίν του εἰς τὰς Ἀθήνας ἓνας Νοτιοαφρικανὸς ἀξιωματικὸς ἔλεγε: «Δὲν ὑπάρχει πραγματικὸς ἄνθρωπος, ποῦ δὲν θὰ προτιμοῦσε τὴν πείναν τῶν ἀπελευθερωθεῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν εὐωχίαν μερικῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν».

Ὅλα αὐτὰ, καταλίγει ὁ ἀνισοκριτής, εἶνε ἴσως αἰσθηματικὰ ὑπερχειρίσματα, ὑπαγορευόμενα ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ δὲν βλάπτει, νομίζω, μέσα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τῆς ὕλης νὰ ἀφίνωμεν κάποτε ἐλευθέρων νὰ ἐκδηλωθῇ τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ καλόν, ὅταν ἐνισχύεται ἀπὸ ἓνα τοιοῦτον πνευματικὸν θρίαμβον.

Καὶ φαντάζεται τις τι θὰ ἦτο ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἂν εἶχε καὶ τὸ ἀπὸ τοὺς πολιτικούς του ἡγέτας παράδειγμα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον τοῦ Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας κυροῦ Γερμανοῦ, διωρισθῆ ὡς ποτοποιητῆς τῆς χηρεύσεως Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Προκόπιος.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 25-1-45 ἐξελέξατο Μητροπολίτην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ κυνοῦρίας τὸν ἀπὸ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Προκόπιον.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος, πρὸς συστηματικὴν παρακολούθησιν καὶ ἀντιμετώπισιν ἀντιχριστιανικῶν ἐνεργειῶν, προσέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νευροκοπίου κ. Γεωργίου, τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκοποῦ Βρεσθῆνης κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς καὶ Ἠθικῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου κ. Ἱ. Καρμίρη.

—Τῇ 28 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Μητροπολίτης πρώην Χίου κυρὸς Πολύκαρπος. Παρέστη εἰς τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀντιβασιλεὺς μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφάνησεν ὁ Ἀρχιεραρχαρχιεπὸς τῆς Ἱ. Συνόδου Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Βασίλειος Ἀτσεῆς.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος προσέβη εἰς ἐνεργείας παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Στρατιωτικῶν, ὅπως καταργηθῇ ὁ ἐπὶ Κυβερνήσεως Μεταξᾶ ἐκδοθεὶς νόμος περὶ στρατεύσεως τῶν μοναχῶν. Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ναυπακτίας κ. Γερμανοῦ καὶ Γυθείου κ. Χρυσόστομου ἐπισκοπεύσει τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀνεπτύξει τὴν ὑπόθεσιν.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος πρὸς καλλιτέραν διαχείρισιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας προσέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδωνος, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομου, Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας κ. Προκόπιου καὶ Γυθείου κ. Χρυσόστομου, ὡς καὶ τῶν κ. κ. Δημητριάκη, Μαυρίσκου καὶ Βλησμά.

—Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 1ης Μαρτίου ἐ. ἔ. ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐξελέξατο παμψηφεί ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλα ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Βελλᾶς τὸν Πρωτοσύγγελον αὐτῆς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀθανάσιον Νάτσην.

—Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8ης Μαρτίου ἡ Ἱ. Σύνοδος προσέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἐξῆς Ἐπιτροπῶν. 1) Διὰ τὸν Ο.Δ.Ε.Π. ὥρισε ὡς τακτικὰ μέλη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Σπυρίδωνα καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Προκόπιον, ἀναπληρωματικὰ δὲ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομον καὶ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Ἀνθίμου.—2) Διὰ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὡς τακτικὸν μὲν μέλος ὥρισε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φωκίδος κ. Ἀθανάσιον, ἀναπληρωματικὸν δὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλασσῶνος κ. Καλλινίκον.—3) Διὰ τὰς δαπάνας τῶν Συνοδικῶν Γραφείων τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδωνα, ὡς προεδρεύοντα, καὶ τοὺς Σεβ. Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Γερμανὸν καὶ Δράμας κ. Γεωργίου.—4) Διὰ τὸ «Δελτίον Ἐκκλησία» τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδωνα καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φωκίδος κ. Ἀθανάσιον καὶ Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Χρυσόστομον. 5) Διὰ τὴν Σχολὴν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ.—6) Διὰ τὴν ἐπιτροπὴν Προσφυγῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων, ὡς προεδρεύοντα, καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομον καὶ Δράμας κ. Γεωργίου.—7) Ἐπὶ τῶν γάμων τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νευροκοπίου κ. Γεωργίου.—8) Ἐπὶ τῶν χειροτονιῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γυθείου κ. Χρυσόστομον.—9) Ἐπὶ τῶν Μοναστηριακῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας κ. Προκόπιον καὶ 10) ὡς Ἐπισηγητὴν ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φωκίδος κ. Ἀθανάσιον.

—Ἀνεχώρησε δι' Ἀλεξάνδρειαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νευόκοκλου κ. Γεώργιος.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος παρεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὄπως διὰ νόμου καθορισθῆ ἡ θέσις τοῦ θεολόγου ἐν τῷ Ἐκκαδευτικῷ Συμβουλίῳ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων δι-επιβίβασθη ἔγ-γραφον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, δι' οὗ αἰτεῖται ὄπως ἀποσταλῆ αὐτῷ καταστασις τῶν καταστραφέντων ἢ ὑπο-στάντων βλάβις ἱερῶν Ναῶν καὶ Θρησκευτικῶν Ἰδρυμά-των, ἵνα διαβιβῶσθ ταύτην εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ συσταθεῖ-σαν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβούρ-γιας Σεβ. Τεμπρῆ.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐχορήγησε 15θήμερον ἄδειαν ἀπουσίας διὰ τὰς Πάτρας μὲν εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Δωρόθεον, διὰ τὰς Ἀθήνας δὲ εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κεφισλαίας κ. Γερμανόν.

—Διὰ Β. Δ. ὠρίσθη ὡς θερινὴ ἔδρα τῆς Ἱ. Μητροπό-λεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἡ πόλις τῶν Θηβῶν.

—Ἐπιτροπὴ ὁρισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀπο-τελουμένη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Γερμανοῦ καὶ Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Χρυ-σοστόμου ἐτασκέληθη τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ συνειργάσθη μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος τοῦ κλήρου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη συγκεντρώνουσα τὰ σχε-τικὰ στοιχεῖα συνειργάσεται μετὰ τῶν ἁρμοδίων πρὸ πλήρη ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος.

—Τῇ μεσομβρίῳ τῆς 6 ἐν. μηνος ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκο-πος Ἀντιβασιλεὺς κατέθεσεν εἰς τὰ μνημεῖον τοῦ Ἀφανοῦς Στρατιώτου στέφανον ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἑλλάδος, ὅπως μὴ ὑποκύβῃ εἰς τὴν κατ' αὐτῆς ἐπίθεσιν τῆς Γερμανίας.

—Ἐν τῇ ὑπὸ τὸν Ἀντιναύαρχον κ. Π. Βούλγαρον τῇ 8 ἐν. μηνὸς ὁρκισθεῖση ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀντιβασιλέως Κυ-βερνήσει, τὸ ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευ-μάτων ἀνέλαβεν ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημητρίος Σ. Μπαλάνος.

—Ἀμα τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν λήξιν τῆς σιάσεως συνεδρία αὐτῆς ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀποφασίσασα νὰ ὑποβάλῃ τὰ εὐλαβῆ αὐτῆς συγχαρητήρια πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον ἐπὶ τῇ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀναθέσει τῆς Ἀντιβασιλείας, ὥρισε πρὸς τοῦτο Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Κοσμητῆρος αὐτῆς καὶ δύο ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων Καθηγητῶν, ἦς καὶ μεταβῶσα εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐξέφρασεν εἰς τὴν Α. Μ. τὴν χαρὰν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ εἰς τὸν Προκα-θήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κοινῇ ἐπιδοκιμα-σίᾳ καὶ συναινέσει σύμπαντος τοῦ πῶ τιχοῦ κόσμου τῆς χώρας, ἐπιδειχθεῖση αὐτῷ ἡρώστῃ ταύτῃ τιμῇ, ἐν τῇ ἧσιν ἡ Σχολὴ ἐμβλέπει εὐδοκίαν τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἐξέλξει τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, διότι μόνῃ ἡ ὀρθὴ αὐτῶν ἐναρμόνισις θὰ ἀποτελῇ πάντοτε τὸ ἀσφαλὲς ἐχέγγυον τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προκοπῆς τοῦ ἐλ-ληνικοῦ λαοῦ.

—Τῆς Διευθύνσεως τῶν Θρησκευμάτων μετατραπέυσεν διὰ νόμου εἰς Γενικὴν Διεύθυνσιν Ἐκκαδευτικῶν, Γενικὸς μὲν Διευθυντῆς διορίσθη ὁ Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλειος Βέλλας, Διευθυντῆς δὲ ὁ τέως Τμηματάρχης τῆς αὐτῆς Διευθύν-σεως κ. Γ. Παπαθεοδώρου καὶ Τμηματάρχης ὁ διδάκτωρ τῆς Θεολογίας κ. Ἀνδρέα Φυτράκης

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Σχεδὸν συγχρόνως πρὸς τὸ ἐκ Μόσχας ἄγγελμα περὶ ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ νέου ρώσου Πατριάρχου, τῇ δὲ 25 παρ. Φεβρουαρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθ-μοῦ Σόφιας μετεδόθη ἡ εἴδησις περὶ ἄρσεως τοῦ βουλγα-ρικοῦ σχίσματος. Καθ' ἃ ἐγνώσθη, μετὰ τὸν θά ατον τοῦ Ἐξάρχου τῆς βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ εἶχεν ἐκλεγῆ ὁ μητροπολίτης Σόφιας Σεβ. Στέφανος, ἀμέ-σως δὲ σχεδὸν μετὰ τοῦτο ἡ βουλγαρικὴ ἱερά Σύνοδος προέβη εἰς διαβήματα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ΚΠόλεως περὶ ἄρσεως τοῦ σχίσματος. Ἐπιτροπὴ ἀπορισθεῖσα ἐκ βουλ-γάρων καὶ ἐλλήνων ἱεραρχῶν μετὰ μελέτην τοῦ ζητήματος εἰσηγήθη εἰς τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν ὅτι, πληρουμένων τῶν πρὸς ἄριστον τοῦ σχίσματος γνωστῶν ὄρων, δύναται αὕτη νὰ πραγματοποιηθῆ, ὅπου καὶ ἐγένετο. Συλλειτουργοὶν ἐπακολούθησαν ἐν ταῖς Πατριρχείαις ἐκασφράγισαι τῇ

μετὰ 73 ὅλα ἔτη ἐπάνοδον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὴν κανονικότητα.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ἐπὶ τῷ διορισμῷ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου ὡς Ἀντιβασιλέως ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ὑρκῆς διεβίβα-σεν ἐκ Λονδίνου τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Ἐξ ὀνόματος ἐμοῦ τε, τῶν ἀδελφῶν μου Ἐπισκόπων καὶ σύμπαντος τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας προάγομαι νὰ διαβεβαιώσω Ὑμᾶς, ὅτι αἱ ἐγ-κάρδια ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν προσευχαί εἶνε μετ' ἡμῶν ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ δυσχερεῖ, ἀλλ' εὐγενεῖ καθήκοντι. εἰς ὃ, ὡς οἰκέτης Αὐτοῦ καὶ εἰρηνοποιοῦς, ἐκλήθητε ἐξ ὁμοφώνου γνώμης συνόλου τοῦ πάσχοντος ἑλληνικοῦ ἔθνους, μετ' οὗ εἴμεθα συνδεδεμένοι ὑπὸ μεγάλῳ καθήκοντος ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἐνισχύῃ καὶ ὀδηγῇ ὑμᾶς καὶ νὰ χαρίζεται τῇ ἀγαπητῇ Ἑλλάδι πλουσίαν τὴν ἀντα-μοιβὴν διὰ τὴν πίσιν αὐτῆς καὶ τὰς μικρὰς δοκιμασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Λευκάδος καὶ Ἰθάκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ άρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)40 καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 586)41 Ν. Δ. ἀρθρ. 16 «Περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ Ἐφημερίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχον-τας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦν-τας τὰ ἀνακρυχθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τινὰ κενῶν ἐνο-ριακῶν ἰ. ναῶν 1) Κασωτῶν, 2) Πηγασιτάνων, 3) Βαθέος Μεγανησιῶν καὶ τῶν Συναδελφικῶν ἰ. ναῶν 4) Ἀγ Παρα-σκευῆς, 5) Ἀγίου Δημητρίου, 6) Ἀγ. Ἰωάννου (Καρυῶς), 7) Ἀλάτρου, 8) Ἀγίου Ἡλίας, 9) Βουρ-κῶν, 10) Ἐπισκοπῆς Καλάμου, 11) Κατοῦνης, 12) Κολλυδάτων, 13) Κομηλιῶ, 14) Νεοχωρῶν, 15) Πόρου, 16) Ράχης Ἰθάκης, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡ-μῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προδεδωμένα πιστοποιητικὰ αὐτῶν.

Ἐν Λευκάδι τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1944

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δωρόθεος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥ·Α ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΠΥΡΙΔΩΝ
† Ὁ Φωκίδος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΑΝΑΡΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ
Δ^ο τῆς Θεολογίας

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1945

Ἱερῶν ναῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	Δρχ.	5.000
» » πόλεων καὶ κωμοπόλεων	»	1.000
» » χωρίων	»	300
Ἱερῶν Μονῶν	»	500
Ἰδιωτῶν	»	500
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν	»	20J
Διὰ τὰς προκηρῆξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.	»	1.000

Δ^ο ἄλλας καταχωρήσεις ἰδιαίτερα: συνεννοήσεις

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἀρθρα, βιβλία, ἀνταλλαγὰ περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἐκκλησίας, Ὁδὸς Μοσχονισίων 12α, Ἀθῆνας 8, [Τηλέφ. 82.219].

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα: Πρὸς τὴν Διοικήσιν τοῦ Περιοδικοῦ Ἐκκλησία, ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆνας (Κ).

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΥΠΩΣ "ΦΩΝΗΚΟΣ, ΛΕΩΝΑΤΟΥ 4